

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre ... 6 ft.
 Fél évre ... 3 ft.
 Negyed évre ... 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Legyen vége a vitának.

Eredeti kútfők után.

a dolg

Az útközlet történetét a birtokomban levő Guyon-féle eredeti napló, továbbá a csatában résztvevő, részben még életben levő egyes vezérek, tisztek sajátkezű feljegyzései alapján közelebb lesz szerencsém a nagy közönség elé tárhatni; addig is azonban nem állhatom meg, hogy Jausz János urnak feltett kérdéseire pár sorban már most ne feleljek.

Első kérdésére, hogy: »hol van (volt) az a híres hegyesi tábor?« megfélelek galsai Kovách Ernő őrnagynak, a 30 ik (csongrádi) honvédszászlóalj parancsnokának kezem között levő csataleírásából. Az őrnagy-parancsnok kategorice kimondja, hogy: »Szeghegyről kiindulva, a földéken jobbra térve, közelebb Hegyes-, mint Szeghegyhez állott a szélső jobbszárnyon: a 60-ik Wasa gyalogezred egy zászlóalja Kinczel őrnagy vezénylete alatt; azután a 30-ik sz. csongrádi honvédszászlóalj az ő (Kovách őrnagy) parancsnoksága alatt; egy osztály Hunyady-husár Mórítz Károly őrnagy, továbbá a bácsmegyei mozgó nemzetőrség egy zászlóalja Pongrácz százados alatt.

E csapatok, melyek létszáma legkevesebb (mondom, legcsekélyebb létszámot véve) 2100 emberre s 300 - 350 lóra tehető, fogták fel a legelső csapást, amikor még hozzájuk csatlakozott egy eskadron Koburg-husár Hertelendy kapitány alatt. Ez a szélső jobbszárny csak. Az egész jobbszárnyat Hegyes felől Perczy vezényelte.

Ez volt t. Jausz ur az »a híres hegyesi tábor!«

Az ellenség első ízbeni visszanyomásánál, a túloldalról irányzott sortűzben megsebesültek a tisztek közül a hegyesi jobbszárnyon: Vojnics Imre százados a homlokán, Dáni Nándor főhadnagy, most kuria bíró, a lábán és Argay hadnagy a kezén. Az adatközlő Kovách őrnagyot, a 30-ik zászlóalj parancsnokát pedig ugyanitt (a hegyesi határban) a kézi viadalban elfogták. Az ellenség őt magával hurcolta egész Zimonyig. Később Aradon halálra ítélték, mely ítélet kegyelem útján 16 esztendei várfogságra enyhítettett. Ő tehát, Kovách az adatközlő, nagyon jól megjegyezhetette magának, hogy hol csípték el! Bizonyosan nem a szeghegyi kis határscsücskőn, ahol lehetett s volt is a centrumnak egy része felállítva, de nem az egész főerő.

A második kérdésére a fentebbiekkel már megféleltünk; tudjuk, hogy igenis a fentemlített haderő készen várta az ellenséget, mert Kovách előadása szerint ugyancsak ő alvó legényességét egyenként felköltötte s kétszeri győzelmes rohamot intézett a setétben közeledő ellenségre.

A harmadik kérdésre: »Guyon tábornok Szeghegyen vagy Hegyesen volt-e?« idézem a tábornok segédtisztje által vezetett napló következő passzusát:

»Jul. 14. Es war noch nicht Tag gewesen. Szeghegy-s Bewohner lagen noch im sorglosen Schläfe, als plötzlich, von der Seite des He-gy-eser Lagers her Schüsse geschehen. Ich selbst (a segédtiszt) sehr erstaunt, woher das Feu-er käme, sprang behende aus meinem Bette, und in drei Minuten war ich dort in der Wohnung des Herrn Generals (Guyon); doch wo war dieser schon? Seine Pflicht erkennen, war er hinausgeeilt von den Adjutanten und Galopins umgeben, hinaus auf den Platz, wo eine be-

geisterte Armee gegen ein elendes Söldnervolk die Waffen führt.«

Tehát igaz az, de nem is vonta soha senki kétségbe, hogy Guyon szállása Szeghegyen volt, amint én tudom, a régi jegyző-lakban. De hát ebből nem következik, hogy a csata Szeghegyen, vagy egyedül ennek határán folyt le.

»Von der Seite des He-gy-eser La-gers«, mit jelent e kifejezés? azt, hogy Hegyesen, illetőleg a hegyesi határban igenis volt sereg, még pedig amint tudjuk, Perczy Mihály ezredes főparancsnoksága alatt.

Egyébiránt, aki a Hegyes, Szeghegy és Feketehegy körüli terepet ismeri, lehetetlennek képzeli, hogy egy hadvezér (plane Guyon) a stratégiát oly kevéssé értette, vagy még hozzá könnyelműleg elmulasztotta volna ezen a helyen jobbszárny nélkül harcba bocsájtkozni.

Igenis tehát volt »hegyesi tábor«; az támadtatott meg legelőször, az fogta fel a támadást, itt dőlt el a csata sorsa Perczy ezredes alatt.

Nevekkell, részletes adatokkal szolgáltam. nem a magam fejből, hanem az ott jelenvol-és még életben levő vezénylő tisztek jegyzeteiből.

Hogy nemcsak nem szentírás, amit Horváth Mihály és utána a többi történetírók mondanak, hanem botlás és tévedés — mint Jausz ur mondja; erre bátor vagyok megjegyezni, hogy mi, legalább én, nem egyedül Horváth után indulunk; vannak nekünk oly eredeti okmányaink s adataink, melyeket Horváth soha nem is látott s fel sem használhatott. Aztán megjegyzem, hogy Horváth például e csata leírásánál nagyban felhasználta, sőt alapul vette a többi között Rüstow-ot is. Ha ez hibázott, ezt kell eldöngetni; s egyáltalában ha Horváth nem hüen írt, különösen a többi között a t. szeghegyiekről, miért nem emelte fel szavát Jausz ur még az elhunyt nagy történetíró életében? Lett volna rá idő. Hisz Horváth munkája megjelent 1865-ben Genfben, azután megjelent az, az alkotmányos élet helyreálltával több ízben itthon is: a Franklin-Társulatnál, meg Ráth Mórinnál Budapesten. Horváth pedig csak, ha jól emlékszem, 1879-ben halt el.

Egyébiránt a közlemény azon tételére, amely szerint: »a szeghegyi képviselőgyűlésen Szabó János honvédkapitány ur jelenlétében egy egyén ajánlkozott 100 darab aranyat természetben annak kiszolgáltatni, aki be tudja bizonyítani, hogy a hegyesi határban csak egy ember vagy ágyú is volt táborba szállva, vagy aki a hegyesi határban egyetlen egy helyet tud mutatni, ahol a csatateren elesett honvéd el van temetve«, — kinyilvánítjuk, hogy számítunk a száz aranyra (természetesen jótékony célra; csak legyen neve, gazdája a felajánlónak s a felajánlott összegnek); mert Kovách Ernő ur még él s ha Isten ítélni fog bennünket, személyesen fogunk vele elmenni a szoborleplezési ünnepélyességre.

Karavukova, 1886. dec. 20. Dudás Ödön.

A kislelkű politika ellen.

Habár az orosz katonai készenlét nagyságát a katonai írók s illetékes hadügyreferensek 5 millióra becsülik s ez ellenében Németország és Ausztria-Magyarország csak egyesülve állithatnának fel ugyanennyi katonai erőt: reánk nézve az oroszok ezen formidábilis katonai ereje mégsem olyannyira ijesztő. Mert ismert dolog az is, hogy az oroszok említett katonai ereje nagyobb részben egész roppant birodalma megvédése s hosszú ázsiai határa őrizetére szolgál; ama rész pedig, melyet már is Ausztria-Magyarország és Németország megfélemlítése céljából e két utóbbi birodalom határai közelében vont össze, bármily fenyegető legyen is, csak az esetben lenne egyszerűen ijesztő, ha a németet a francia megtámadná, amidőn is természetesen mind az osztrák-magyar, mind

a németek katonai ereje egyszerre vétetnék igénybe tán mindkét oldalról is, ami természetesen az illetékes győzelem chanceait is kétséssé tehetné.

Azonban azért mégis a »Háború este-tén«-féle című cikkből emanált kislelkűségi politika terjesztését, részünkről sem oportu-mus, sem hazafias dolognak nem tartjuk...

Mert hiszen, nem élünk már ez idő szerint a Dsingisz Khánok korában, hogy egy bárhonnán jöhető barbaries s ezzel szövetkezett degenerált civilizáció is — minő a mai Franciaország is — az egész művelt Európának imponálhasson.

S aztán! ha már előre is, egy netáni vesztendett csata esetére is, a monarchia rombadó-lésével látjuk szükségesnek ijesztetni a közön-séget — mert hát talán a mi ellenséges szláv-jaink mind ellenünk sorakoznának s a hírhedt Barcsicskép egyképen az orosz győzelmét ipar-kodnának elősegíteni — ugy akkor való-ban éppen ellenségeink kezére dolgo-zunk. Mert a veszély s a krízis idejében nem a csüggesztés, de a bátorítás szava kell, hogy hangozzék szerte a hazában, s főleg a sajtó kezelőinek felette tapintatosan kell eljár-niok, nehogy az elbizakodás, de hát még kevésbé az elbátortalanítás foglaljon tért a szivekben.

Mi már említettük egyszer előbbi cikke-inkben, hogy az orosz, dacára formidábilis ere-jének, éppen jól használt fenyegetései és ijeszt-getései által hatott kisebb-nagyobb szomszéd-jaira; s rendszeren ezen taktikával szaporítá fel birodalmát olyannyira roppantat: hogy Nagy Sándorként, bár céltudatlanul, már talán az egész világ meghódításáról is álmodozik

Hát, mi is volna az egyéb, ha a jeges tengertől egész Konstantinápolyig ő uralkodnék az európai hemiszférán?

Nem következnek-e ezután: Németország, Franciaország is, s a távol Angliának — ezen főversenytársának Aziában — legyőzetése is? mely még egyedül áll fenn ellenállási megtö-retlenségében — mert soha és sehol nem pak-tál a szláv astutia telhetetlenségével; pedig szárazföldi erejével nem mérkőzhetik az orosz-szal, de a tengeren annak mindenütt útjába áll s a vétót egymaga is képes ellene gyako-rolni; mert van bátorsága az orosz minden ba-rátjait s alárendeltjeit is tengeri erejével is megszibbasztani...

Igen! be kell vallanunk: egyedül az an-gol áll teljes függetlenségben hármasszigeté-nek bevehetlenségében: mivel ő az ura a ten-gereknek, s amíg ez lesz: Albion nemzete ural-kodni is fog a világ népein.

Urkodni!... de nem úgy mint a mo-dern satrapa — az orosz nemzet, mely minden szabadság megdöntője. Ur-kodik az angol, mint jölvő, midőn Olaszor-szág felszabadítását is kieszközlé s anélkül, hogy abból részt kívánt volna venni magának.

S a távol tengereken — Indiákon tán úgy uralkodik, mint az orosz, meghódított tar-tományain?

Nem!... Ha nem is részelteti az alkot-mányosság megkivántató jogaiban — mert erre a nem keresztény állam nem is alkalmas — azért uralkodása szelid, a művelődést előmoz-dító, s nem ad okot a lázadásokra.

S vajjon: az orosz uralom ilyen-e, még műveltebb tartományaiiban is, mint ő? — akár a lengyelek, akár a finlandiaknál is — nem nyom-e el minden külön lüktető ele-tet, külön nemzeti nyilvánulást? s nem nyomja-e el az embert mint olyat: még nem csak em-beri, nyelvi, de Istenhez való viszonyai-ban is? mert ő csak az orthodoxismust és orosz nemzetiségét és nyelvét erő-szakolja minden állami alattvalóira?...

Hát, hol van itt megbecsülve az em-ber, midőn az Istenhez való viszonyaiiban sem lehet szabad, ami pedig lelki dolog?

A világ már minden kormányformát túlélt s a zsarnokság minden nemein is átesett; de olyat még a világ nem ért meg, amely az orthodoxizmus zsarnokságához csak hasonlítható is volna?

Ennél megszűnik az emberi méltóság s kezdődik az állati mezmerizmus! Mert itt nincs gondolat és hitszabadság: itt csak az alárendeltség van az orthodoxizmus obscurantizmusához; vagy a szibériai fogság és a halál marazmusához.

Hát tetszik-e ezen élet a szlávok megfigyelti vélt boldogságának: az emberi nemnek ezen élete?...

Csak paradoxnak járja meg ez; s imel a szlávok nem érzik ennek bizarrságát?

Sőt inkább tetszelegnek maguknak azal, hogy ők az orosz! által akarnak felszabadítani; mert ama szerencsétlen nézetben vannak, nem csak egy Rieger Barcsics, de egy Strossmayer, egy Stárcevic is, hogy az orosz az ő külön szabadságaikat s nemzeti külön állásaikat, sőt katolikus hitüket is majd respektálni fogja!...

Hát eddigelé a 40 meghódított nemzeti közül: melyeknek adta meg az ő külön szabadságait; külön állami életet s nemzeti függetlenségét? s vajon csak a szláv nemzetiségűeket kívánta-e egyedül magába és orthodoxizmusába beolvasztani? s nem egyszerűen a németajku finnek, a kozákokat, cserbeket, orosz-lengyeleket, bulgárokat, szerbeket, litvániakat, letteket, laplandereket, szamojédeket, a syrjanekeket, a wotjakokat, tseremiszeket, tsuvassokat, a mordvinokat, német-svédkeket, baschkirokat, kalmukokat, oláhokat, zsidókat és cigányokat is? s a többi teljesen különböző idiomájú s vallású alattvalóit is?

És az ilyetén szláv kormány állati felszabadításra vágnak a mi csehünk, tótjaink, rusnyákjaink, oláhaink, szerbjeink és külön állami életet élő — horvátjaink is; és nem félnek, hogy a szemek előtt lezajlott bulgár felszabadítás örömeiben fognak részesülni? kik immár is kijózanodtak az orosz felszabadítás következményiből; és talán ismét a török járom alá is kíváncsognak inkább, semhogy a Kaulbarsok szeretetreméltóságában tovább is részesüljenek?...

Oh valóban! megfoghatatlanok az elégedetlen népek nagyraívágásai, minők a csehek és horvátok is a többek között, kik bár külön állami életet élnek s nemzetiségök kultuszát is a legszabadabban gyakorolhatják: nem elégszenek meg az ő állasukhoz képest való existenciájukkal; de mind tovább függetlenebb állásra törekcsenek; s amig ezt elérhetlenségében hiába kergetik; végre is arra ébrednek fel, hogy a kicsiny államok csak lapdái a nagy államoknak s egyszer csak azon veszik észre magukat, hogy lábaik alól elvesztették a tért s lesznek egy még nagyobb állam helotái.

Hát nem tanulhatnának-e rajtunk magyarokon, kik a dualizmusban is megnyugodni tanultunk, mert láttuk: hogy a kisebb nemzetek élete precáriussá vált a nagy nemzetek társaságában?...

És vajon veszítettünk-e ez által tekintély és erőben; mert Ausztriával közösen egy nagy közös kettős államot képeztünk? holott külön magyar állami életünket is biztosítottuk egyszerismind?...

Sőt inkább! a habsburgi jogar alatt soha sem volt nagyobb tekintélyünk, mint ma; s mi ettől váljunk el: mert kevesen vagyunk magyarok a világon?.. s mint ilyenek egymagunkra ugy sem tudnánk megélni?...

Almódozzék vélt nagyságáról a botor. nekünk a realitással kell számot vetnünk.
Antunovits József.

ELŐFIZETÉSRE FELHÍVÁS

„BÁCSKA“

X. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 6 frt.
Fél évre . . . . . 3 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.

➡ Néptanítók számára: ➡

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor** könyv- és könyomdájába küldendők.

Hirek.

Magyar nemes. Ófelsége Szutrély Lipót bajai ügyvédnek, valamint törvényes utódainak, a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül, a magyar nemességét a „petőci“ előnévvel adományozta.

Kinevezés. A király Ófelsége Mayer Nándort, a zombori áll. főgymnasium végzett nevédekét, a cs. és kir. 23-ik gyalogezredhez tartalékos hadnagygyá nevezte ki.

Kinevezés. Jankovits Kázmér, szabadkai városi alügyész, a Lénárd István elhalálása folytán üresedésbe jött főügyési állásra neveztetett ki.

Bende mint díszpolgár. Az újvidéki szabadlevű párt választmánya a napokban tartott ülésén elhatározta, hogy oda fog hatni, hogy Bende Imre, érdemei elismeréséül, Újvidék város díszpolgárává választassék.

Bács-Bodrogh megye alispánjától. Belügyminiszter ur önmagmértóságának f. e. december 5-én 67.266. sz. a. e megye közönségéhez intézett rendeletében az előző években követett szokáshoz képest arról értesít, miszerint az újv. alkalmából sem egyesektől, sem hatóságoktól üdvözléseket nem vár, hanem sokkal szivesebben látná, ha az újv. üdvözlések megváltásával az azokra fordított szokott összegek valamely helyi jótékony célú intézmény javára adományoztatnának. Midőn ugyanily indoktól vezéreltetve, az előző években ismételtel felkértük volt t. uraságot, hogy ugyanily módon az üdvözlések szétküldésére fordított összeget a létesítendő Bács-Bodrogh megyei árv. és szeretetház alapjának növelésére adományozni sziveskedjék, örömmel tapasztaltuk, hogy valamennyi ily értelmű felhívásainkat a legszebb, sőt mondhatjuk, évről-évre fokozottabb siker koronázta. Midőn tehát a közelgő újv. alkalmából ismételtel kijelentjük, hogy üdvözlést nem kívánunk, azon kérelemmel fordulunk t. urasághoz, miszerint az újv. üdvözlésekre szánt összeget a létesítendő megyei árv. és szeretetház alapja javára másodalulirotnak megküldeni sziveskedjék. Zombor, 1886. évi december hó 23-án. Sándor Béla s. k., főispán. Schmausz Endre s. k., alispán.

Köszönetnyilvánítás. Alulírottak, mint az ó-becsei Egyetértés című polgári-kör vezetői hálás köszönetet mondunk méltóságos Majláth K. József gróf urnak azon nemes és szives megemlékezéséért, amelylyel a fenti „kört“ karácsony ünnepeire nagyhazánkba Kossuth Lajosnak életnagyságu arcképével megajándékozta. Fogadják ez uton is legihálásabb köszönetünket. Kelt Ó Becsén, 1886. december 27-én. A kör nevében: ifj. Terék János, köri elnök. Varnyú Imre, körjegyző.

Az új-szivaci kisd. óvoda ez idén is kellemes karácsonyi meglepetésben részesült, mint már az előző években is. Tanfelügyelőnk nagyságos Czifrusz Ferenc ur ajánlatára a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter Trefort Agost ur 150 forint államsegélyt volt kegyes ajándékozni az óvoda folyó szükségjei fedezésére. Nemcsak az óvodának, hanem a már is szépen virágzó egyesületi magyar népiskolának felszereléséhez is kegyes volt közel 50 forint értékű tanszükszert ajándékozni nevezett miniszter ur és kiltátsba van helyezve: ez iskola teljes felszerelése, amennyiben még hiány volna. A nyilvánosság előtt az egyesületünk nevében a fentvezetteknek adományukért és ajánlásért hálás köszönetét nyilvánítom. Új-Szivacon, 1886. december 27-én. Poór József, a kisd. óvoda és az egyesületi magyar népiskola elnöke.

Az újv. üdvözlés gyanánt, nyitott borítékban feladott, két krajcaros levéljeggyel bérmentesített névjegyek csak akkor tekinthetők nyomtatványoknak s szállíthatók a fenti díj mellett, ha azokban semmi kézírás még a szokásos b. u. é. k. vagy o. f. sem fordul elő. Ha a nyitott borítékban feladott névjegyeken kézírás foglaltatik, ezek mint közönséges levelek kezelhetnek és utánuk a hiányzó díj kétszeresen szedetik be.

Beküldetett. Bizon, tünemény a mai napság az, ha egy adózó honpolgár előre megfizeti a következő évi összes adóját. Pedig ez a tünemény, ami magában véve „unicum“ is, megessett — és 1876 óta folyton megessik — Pilaszanovits József felső roglaticai földbirtokos és budapesti lakoson. Ez az uri ember valahányszor az év vége felé — ugy karácsony tájban — a b. b. megyei kir. adófelügyelőnek boldog ünnepeket gratulál, egyszerismind azon legújabb hírről is (legújabb azért, mert csak a jövő évben kellene megtörténni) meglepi, hogy a felső roglaticai birtoka után járó 2000 trt. ságe: kétezer forint évi adóját ugyanezen alkalommal az illetékes kir. adóhivatalhoz posta útján — már előre 1887. évre — megküldte. Sok ilyen adózó honpolgárt a magyar hazának.

Eljegyzés. Eibeck Gyula, pr.-szt.-iváni tanító, e hó 25-én jegyet váltott Fehér Anna kisasszonnyal, Fehér János kedves leányával Baján.

Az újvidéki magyar kaszinó a napokban tartotta tisztújító ülését. Megválasztottak: elnök: Jáki Tóth István; alelnökök: Balla István és dr. Kameniczky Sándor; titkárok: Horváth József és Niedermayer Gyula; pénztáros: Poros Miklós; ellenőr: Geiszler József; könyvtáros: dr. Badics Ferenc; ügyész: Szalay Lajos.

Hymen. Pfeifer József pr.-szt.-iváni tanító f. hó 25-én eljegyezte Reisinger Teréz kisasszonyt Apatinból.

A zombori kaszinó-egyleti dalárda 1886. évi december hó 31-én, Szilveszter estéjén, a kaszinó helységében táncal egybekötte rendezte ez évi negyedik alapszabályszerű dalestélyét, mel re a nagyérdemű közönséget tisztelettel megüvija. Műsorozat: 1. Hymnus az éjhez, férfiak Beethoventől. 2. A kis harang, kettős dal Suppé-től, éneklők Armbrust Gizella és Tesényi Vilma. 3. Bellini „Montecchi e Capuletti“ c. operájának nyitánya. Zongorán előadják Kalapsza Bella és Mihályi Bella. 4. Borda, férfiak Huber Károlytól. 5. Magyar ábránd Bergmann Agosttól. Zongorán előadja Balogh Ernő. 6. Keringő Gounod „Faust“-jából. Vegyeskar magánrészekkel és zongorakísérettel. A szünetek alatt Herczenberger Sándor zenekara játszik. Belépőjegyek 1 forintjával Heindlhofer Róbert, Hrabovszky és Sztrilich urak kereskedéseiben előre is válthatók. A t. pártoló tagok a tagsági jegy negyedik szelvényével ráfizetés nélkül válthatnak belépőjegyet. Kezdet 7 órakor.

Az újvidéki kerékpár (bicycle) egyesület január hó 8-án az „Erzsébet“ szálló termeiben egy építendő klubcsarnok javára táncal egybekötött zártkörű akadémiát rendez.

Gyászhir. Kovács Gyula f. évi december hó 27-én délután 5 órakor életének 32-ik évében elhunyt. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 29-én délelőtt 10 órakor fognak a bezdáni felső sírkertben örök nyugalomra tétetni. Lelke üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat ugyanezen nap reggeli 7 órakor a helybeli róm. kath. egyházban fog megtartatni. Bezdában, 1886. évi december hó 27-én. Aldás és béke hamvaira;

Felolvasás. Zentán az ottani szabadlevű párt 1887. évi január hó 6-án, vizkereszt napján felolvasást tart.

Installáció. Kopper György újvidéki plébános jövő január hó 16-án fogja tartani installációját.

Az üldözött. Egy tekintélyes újvidéki kereskedő az orsz. kiállítás alkalmával Budapestre jöven, azt vette észre, hogy egy idegen ember lépten-nyomon követi. Ha a kiállítási területen tett sétát, ha átrándult a Margit-szigetre, vagy ha szomszját oltani betért egy vendéglőbe, mindig nyomában volt az ismeretlen, mintha csak láthatatlan kötelékek fűzték volna hozzá. A kereskedőnek ez a kíséret annyira megrontotta minden élvezetét, hogy itt hagyta Budapestet kiállításával együtt s sietett haza Újvidékre. Nemsokára újra Budapestre jött, s alig hogy leszállott a vasutról, újra feltűnt mögötte az a titokzatos alak, mely a kiállítás üldözte. Most is ugy járt, mint akkor. Az ismeretlen mindenüvé elkísérte, ugy hogy a kereskedő még legsürgősebb üzleti teendőit sem intézte el s sietett haza, hogy minél előbb megszabaduljon a kellemetlen kísérettől. Otthon elbeszélte az esetet egyik barátjának, aki megmagyarázta neki az üldözés okát. A budapesti főkapitányság ugyanis a kiállítás megnyitása előtt megkérte a városi kapitányságokat, hogy a városokban tartózkodó ugynevezett professzionátus tolvajok és csalók neveit közöljék vele, hogy az illetőket, ha Budapestre jönnek, detektívjei szemmel tarthassák. Az egyik újvidéki rendőrtisztviselő boszuját az illető kereskedő nevével is a professzionátus tolvajok nevei közé írta s így történt, hogy a budapesti rendőrség egy detektív felügyelőre bízta. A kereskedő ennek következtében hivatali hatalommal való visszaélés és hamis jelentéstétel miatt tett bűnügyi feljelentést az újvidéki rendőrtisztviselő ellen.

Prigl.-Szt.-Ivánról írják: E hó 26-án tartotta a prigl.-szt. iváni kaszinó-egylet rendez évi tisztújító közgyűlést, melyen ismét megválasztottak: Treer János elnöknek, dr. Popovits Sándor alelnöknek, Werner Tamás pénztárnoknak, ifj. Wamoscher Samu könyvtárnoknak s végre Pfeiffer József jegyzőnek.

Ifjusági bál. A zombori ifjuság által a magyar szent korona országai vöröskereszt egyletének zombori fiókja javára 1887. évi január hó 15-én a „Vadászkürt“ szálló termeiben zártkörű ifjusági bál rendeztetik. Pribil Ernő, elnök. Czvetkovits Péter dr., alelnök. Ifj. Vojnits Pista, alelnök. Lovász Márton dr., titkár. Gertinger Pál dr., pénztárnok. Balogh Ernő, jegyző. Poppovits Miklós, ellenőr. Armbrust Gusztáv, Bagó Géza, Bay István, Bieber József, Bruck Armin dr., Czvetkovits Szilárd, Csicsáky Mihály, Csicsás József, Danielovits Kálmán, Dekker Pál, Fernbach József, Fernbach Károly, Gallé Daniel, Gergurov Szredoje, Grüner Samu dr., Gyurisits György, Husveth István ifj., Jánossy Mihály Máté, Jakobesics János, Karvázy József, Kikindai Aladár, Konyovits Dávid, Lebach Keresztély, Mayer Károly, Mihajlovits Kornél, Mihályi Erő, Molnár Gyula dr., Molnár Károly dr., Pataj Sándor, Pilaszanovits Mátás dr., Prámer Elek, Putnik Rezső, Rác Soma, Roheim Ödön, Roheim Sándor, Rosenberg Manó, Szebold Károly, Széchenyi Tamás, Szemő János ifj., Szláv Elemér, Sztrilich Zsiga, Stverteczky Aladár, Tarczai Dezső, Thurszky János, Thurszky Zsigmond, Trischler Ferenc, Városv Károly, Vuits János, Vujevich Zoltán, Vukicsevits Milán, Zsulyevits Ernő. — Személyjegy ára: 2 forint. Családjegy: 5 forint. Jegyek válthatók 1887. év január hó 1-étől a pénztárnoknál, január hó 11-től fogva pedig a bizottság irodájában a „Vadászkürt“ szállóban. Felülfizetéseks hirlaplag nyugtázattanak. Kezdeteste 8 órakor. — A jövő év január 15-én megtartandó ifjusági bálra az előkészületek már nagyban folynak. A bizottság mindent elkövet, amit csak a bál fénye megkíván, nem kimél semmi áldozatot, csak hogy az igények ki legyenek elégítve s fesztelenség s kényelem dolgában se legyen semmi kívánnivaló. Mint halljuk, a „Vadászkürt“ összes termei újra fognak díszítettetni, még pedig pazarul. A meghívók szétküldésében ugyan késés állott be, ennek megmagyarázható oka a közbejött karácsonyi ünnepek. Azt hisszük azonban, hogy ez a dolog érdemere nézve befolyással nem lesz, mert Bicsmege közönsége elapok hasábjairól többször értesült a bál ügyeinek állásáról.

Zombor sz. kir. város iparhatóságai bizottsági tagjainak f. hó 29-én megválasztottak. És pedig Zombor város részére: Brkits Gábor, Belt Sebestyén, Bittermann Nándor, Cselyuszka Antal, Eibach István, Geresch Vince, Gergurov Szredoje, Husveth István, Koch József, Kummerkromer András, Kenderényi Emil, Karakasevits Milivoj, Liebhardt Lajos, Mayer Ignác, Mecz János, Pichler Mihály, Reichert József, Szabó János, Trucz Albert, Vranja András. A zombori járás szolgabírósága részére pedig: Brkits Jőca, Dörfler Rudolf, Eckert Pál, Ginder Ferenc, Goldfahn Sándor, Huber Antal, Krempaczky Károly, Krizmanics József, Martinovits János, Müller Vilmos, Prokopp György, Remlinger Mihály, Sóska István, Scherer Ferenc, Szeiffert és Kaics, Tóth Ferenc, Ugy Mihály, Vrszajkovits Tósa, Vukicsevits és társa, Zimmermann János.

Árverés. Popovits Márk örökösei 21524 frtra b. ingatl. 1887. február 27. Újvidék.

Zombor város közönsége a Mattas-féle óvodának 12 köbméter tüzfát ajándékozott.

A helybeli önségélyző egylet elhatározta, hogy az új év bekezdésével csak is olyan váltó lehet elfogadható, melynek lejáratá szombati dátummal lesz kitöltve.

A vámillétekeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő arany-árkelet-pótlék, 1887. évi január hóra (25) százalékban állapított meg.

A zombori kereskedő- és iparos-ijuság a farsangban rendezendő táncestély ügyében e hó 26-án Szabadka vendéglőjében igen látogatott értekezletet tartott, amelyen egyhangulag elhatározottat, hogy a helybeli kereskedelmi- és iparskola szegénysorsu tanulói javára 1887. évi február hó 5-én, a kaszinó díszes termeiben táncestélyt rendeznek. A rendező bizottság következőleg alakult meg: Elnök: Szarlich Zsigmond; al-elnök: Bittermann Sándor; jegyző: Husvéth István; titkár: Engel Mór; pénztáros: Masirevits György; ellenőr: Trucz András; bizottsági tagok: Bergenthal Arnold, Bernhard Szaniszló, Czvetkovits Kozta, Frankberger Ferenc, Gergurov Szredoje, Gfeller Gusztáv, Huck Ede, Jakab Ferenc, Kázmér János, Keszler Antal, Koloszarévits János, Kirilovits Lázár, Krizmanits Imre, Raab Károly, Raniszavlyevits József, Reizner Alajos, Szedmakovits Dénes, Sztójkovits Lukács, Tikvizky István, Ulrich Ferenc, Ulrich Vince és Weisz Béla.

Zene. Hecht Márk helybeli könyvkereskedő kiadásában éppen most jelent meg „Jenni-Polka“, lengyelke, Róheim Jenni úrhölgynek ajánlva. Zongorára szerző: Herzberger Dező. Ára 60 kr. — E fülbemlőző s dallamos lengyelke, úgy tudjuk, nem első kísérlete a fiatal és tehetséges zeneszerzőnek. Különböző zenei iskolázottságáról szép tanúságot tesz e szerzemény, mely, erősen hisszük, a közlegő bálakon csakhamar kedvenc táncdarabká lesz.

Angyalifa. Jauch Ferencet, a 6-ik leányosztály buzgó és táradhatlan vezetőjét, karácsony első napján tanítványai igen szép angyalfiával lepletké meg. A 8 órai mise után tanítványai valamint a r. k. tanítói kar összegyűlvén Jauch ur osztályában, Jerkovits Zsófia szép beszéde után, Dobák Berta és Simonic Anna tanítványai lepletké le Jauchnak Bécsben készült pomyás aranykeretű s életnagyságu mellképét. Jauch urat annyira megalhatta a hála és szeretet illeten nyilvánulással, hogy alig volt képes az ajándékot megköszönni, de annál többet szótak könyvekkel telt szeméi. Isten éltesse sokáig.

Eljegyzés. Bezdánban Laczkó Antal jegyet váltott Donoziovits Aranka kisasszonnyal.

A szabadkai nagy lopás ügyében az előnyomozatok befejeztetvén, a budapesti főkapitányság a következő hivatalos értesítést adta ki. A Geiger Adolf szabadkai lakos kárára f. é. október 29—30. közötti éjjel elkövetett betöréses tolvajlás ügyében az előnyomozat a szabadkai főkapitányság és a fővárosi rendőrség kiküldött közegei által s több szomszéd város kapitányságainak támogatása mellett befejeztetett. Az előnyomozat során egy a közvetlen tettesek, mint a részese és őrgazdák ellen sikerült több közvetlen és közvetett bizonyítékot beszerezni. Ezen terhelő adatok alapján letartóztattak és az illetékes bíróságnak átadtattak Vucsetics Imre, török-bécsi születésű, 30 éves, többször büntetett, ácslegény, ennek kedvese Törköly Veronika szajáni szül. 29 éves, büntetett előéletű csavargónő, id. Maczankó János szabadkai születésű, 52 éves, rovott multu földműves, Maczankó Matyi szabadkai születésű, rovott életű, napszámos, Madenko Antal ó-morovicai születésű, 27 éves rovott multu csavargó, Szabó József veszprémi születésű, 38 éves eszéki háztulajdonos, ennek neje és leánya. Az előnyomozat befejeztetvén, a fővárosi rendőrség kiküldött közegei f. hó 23-án bevonultak. A nyomozatnak rendkívüli nehézségekkel kellett megküzdnie, mert nem csak hogy több megye területére kiterjedt, de a gyanúsítottak mindenike számtalan más kisebb, nagyobb beszámításu büntetendő cselekményeket követvén el, ez az eljárás tekintetében a hatóságok között illetékeségi kérdést vetett fel és a gyanúsítottak majd az egyik, majd a másik hatóság által tartóztattak le és vindikáltattak.

A zombori polgári kaszinó Valter Nándor tagtársának városi főkapitánnyá történt kinevezetése öröme január elején társas vacsorát rendez.

A megyei történelmi társulat jövő január hó elején, rendez évi közgyűlést tart, melyen tisztújítás mellett a megyei monografia ügye is végelegetetik.

Adakozás. Az új-verbázi pártf. algymnasium új iskolaépület emelése költségeinek fedezéséhez újabb járultak. (10-ik közlés.) Mélt. Sándor Béla főispán ur gyűjtése: O Morovica községe 20 frt, Mihailovits M. Bács 1 frt, N. N. Bács 30 kr, Schweitzer Ig. Bács 50 kr, Scultéty Kornél Pivnic 5 frt, Borovszky Kornél Pivnic 1 frt, Pivnic községe 5 frt, Dorozslo községe 10 frt, Katymárról Oláh László és Schäfer János 1—1 frt, Gyurgyevó községe 5 frt, Jancsó J. Gyurgyevó 1 frt, O Szivac községe 12 frt, Krusevly községe 1 frt 40 kr, Felső Szt.-Iván községe 2 frt 10 kr, Gara községe 5 frt, Császár P. topolyai fészolgábiró 3 frt, Radimetzky Ferenc Topolya 2 frt, Zombor sz. kir. városi községe 200 frt. Összesen 321 80 frt A mult (9 ik) közlésben kimutatott összeggel együtt o. é. 2916 frt 33 kr. (Folytatjuk). Az elnökség.

Köszönet. Főgymnasiumunk természetrajzi gyűjteménye legújabb Z-ulyevits Döme bíró ur szíveségéből egy igen szép példány tűzok-, és Városv Károly ur szíveségéből egy igen szép példány farkassal Z-upanjeról (Szlavoniából) szaporodott, fogadják az i. t. adakozók hálás köszönetüket. Dr. Margalits Ede, gym. igazgató.

Új miniszter. Ófelsége december 29-én Bécsben kelt legfelső elhatározásával Baross Gábor államtitkárt m. k. közmunka- és közlekedésügyi miniszterre legkegyelmesebben kinevezte.

Színház.

F. hó 20-án, mint Erczy Ferenc kedvelt tenoristánk jutalomjátéka „Faust“ opera sikerült parodiája került színre. Az előadás érdekét emelte azon körülmény, hogy ugyanakkor ilte Erczy 25 éves szí-

nési jubileumát. Volt is elismerés szépen. A színház zsúfolásig megtelt; az est hőse kapott három díszes koszorút, egyet színésztársaitól, egyet a zombori fiataloktól, egyet pedig a színházlátogató katonatisztekől. Az előadás jól ment, az ünnepelemében volt. Nem látszott meg rajta, hogy már 25 éve járja rögös pályáját. Az ifjú tűz és őrület, ami még most is jellemzi Erczy játékát és énekét, alapos reményt nyújt ama óhajuk beteljesülésére, hogy még 50 éves jubileuma is a maihoz hasonló szép si errel folyjon le!

21-én Sardon hatásos színmű „Fedora“ adtatt. Az előadás felettébb gyenge volt. Az egyetlen Veszprémi állotta csupán meg helyét, a többiek, mintha összebeszéltek volna, hogy a darabot tönkre silányítsák, oly rosszul játszottak. Ság hyné (Fedora) eltekintve attól, hogy az ilyen szerep egy cseppet sem felel meg tehetségének, szerepét éppenséggel nem tudta. E szerepekre nézetünk szerint Bérczyné sokkal alkalmasabb volna. Bérczyné fiatal, csinos alak, szerepét mindig tudja, ami társalgási színműveknél nagyon lényeges. Moóri mai szerepét összetévesztette Dicső Adalbert szerepével.

25-én Jókai Mór „Fekete gyémántok“ című színműve adtatt. A színmű, mint „Az aranyember“ szintén Jókai regénye után készült, de amannál sokkal több sikerrel. A közönség nagy érdekléssel nézte az előadást. Egyik-másik megindító jelenetnél bizony könnybe is lábadt a szemünk. Szép alakítását mutatott be Veszprémi, mint Berend Iván; Főrisról, társulatunk kedvenc színészeéről nem mondatjuk ugyanazt; Kaulmanján hiányzott az a gonosz vonás, mely nélkül a rafinírozott bankárt nem lehet megérteni. Bérczyné (Dirmák Éva) teljes érvényre emelte tehetségét. „A főpróba“ és „A kik mezeitáb futnak el“ jelenete remekül sikerült. Jó volt Ság hyné is, mint Bondaváry Anna. Borsódi nagyon álmos herceg volt. A sügő urat ismételen bátorokunk figyelmeztetni, hogy valamivel halkabban deklamáljon.

26-án egy új népszínmű, „A vadgalamb“ (irta G-ró Károly) került színre. Boris asszony (Rózsáné) Galand Mihály fiatal gazda embert (Veszprémi) Meskó Balázs gazdag paraszt (Tiszai) leányával, Julissal (Bérczyné) akarja összehonosítani s erre két indoka van, először mert Galand Meskónak adása s így az adósság szépségével ki lesz egyenlítve, másodsor, hogy vélasszonyi szenvedélyének eleget tegyen. Galand rá áll az alkura, míg Rica parasztlányt, a vadgalambot (Borsodiné) meg nem látja. Ricát első látásra halálra megszereti, kész érte koldussá lenni, kész a legnagyobb tisztességről, a bírói botról is lemondani. Sok sóhajts és beszéd után végre egymásé lesznek s hogy a darab általános lakzival végződjkék, Juliskát elveszi Galand Mihály öccse Imre (Deák). A darab nyelvezete elég paraszatos, de meséje bonyodalma s bonyodalom megoldása felettébb silány. Egyedüli érdeme, hogy szép népdalok vannak benne, de ez sem az író rovására megy, mert egytől-egyig mind régiék. Veszprémi, Deákon, Borsodiné, Moórin kívül, kik egészen elemükben voltak, meg kell emlékeznünk Rózsánéról, aki ügyes recitáló képességéért s jó alakításáért teljes elismerést érdemel. Az epizod szerepekben igen jó volt Moóriné, mint a főköttő alá vágyó vén nassám, továbbá Főriss és Havasi, amaz törölmetszett falusi gavallér, Havasi pedig mint segédant.

27-én, mint Borsodiné szül. Prielle Kornélia asszony jutalomjátéka a „Nap és Hold“ című vig operett adtatt. A jutalmazott, amint a rendező az előadás előtt a közönség tudomására hozta, el volt rekedve, e körülmény, meg Borsodiné asszony iránt köteles udvariasságból az előadástól mit sem szólnunk. R-méjük, az est kevés sikere által ejtett esorba a legközelebbi operett-előadásra ki lesz közzörülve.

Jelen előadás a színi évad 24-ik előadása volt. A közönség oly szép pártfogásban részesíti a társulatot, hogy panaszra nem lehet ok. A második idénybérlet is jól sikerült. Ilyen körülmények közt elvárjuk az igazgatótól, hogy némi áldozatot is hozzon. A zenekarból még mindig hiányzik a cselló és még egy kontra-brács, ami tekintve, hogy a kórusban nincs basszista, felettébb nagy hiány. Elkélne még egy jó soubrett énekesnő is.

28-án Moser „Könyvtáros“ című vígjátéka került színre, leszámítva az általános szerep nemtudást, elég összességű előadásban.

29-én Unthan C. H. ur karok nélkül született hegedű- és piszton-művész produkciói mellett „A miniszter előszobájában“ dramolett, és a „Süket“ egy felvonásos bohózat adtatt. A miniszter előszobájában dramolettet már az unalomig sokszor láttuk ugyan, de Tiszai öreg Knoblja feleltette velünk, hogy e darabot már oly sokszor láttuk. Alakítása, siralmas élet-történetének előadása oly megkapó volt, hogy a közönséget a szó teljes értelmében magával ragadta. A „Süket“ című bohózat egyike a legvastagabb drasztikumoknak. Ilyenek a bécsi külvárosi színházak repertoár darabjai. Unthan-ban megmáultuk a jelenkor egyik csodáját. Lábat oly ügyességgel tudja használni, hogy sok kéznek is díszletére válnék. Először Traviatából hegedült egy részt zenekari kísérettel. Hegedülése nem volt ugyan valami művészi, de uram Isten mikor a lábával hegedül! Maga vette ki hegedűjét a tokból, maga gyantázta meg vonóját, maga hangolta le a hegedűt. Erdekes volt az öt perc Unthan ur életéből. Elmondta, hogy maga öltözködik, maga étkezik stb. Nagy ügyes-ég- és distinguált finomsággal bemutatta, hogyan szokott ő vendéget fogadni, kártyázni. Végül szintén zenekari kísérettel pistonon játszott s e hangszerrel a hegedűnél sokkal sikeresebben kezeli.

Január hó 3-án, hétfőn Veszpréminek, társulatunk tehetséges hősszerelmének jutalomjátékául Rómeó és Julia, Shakespeare világhírű drámája adatik. Ez előadásra felhívjuk a nagy közönség figyelmét.

Végül egypár szavunk lenne az igazgató urhoz. Ugyanis a társulatnak egy fiatal és tehetséges tagját, Ledoffszky Mariska kisasszonyt, nagyobb szerepekben következetesen mellőzik. Nem tudjuk, hogy miben keressük e mellőzés okát, ha csak valami, előtünk ismeretlen, személyi okokban nem; mert, hogy Ledoffszky kisasszonyt a közönség tüntető tetszéssel fogadja, vált alkalmunk látni Boccaccióban, hol Fiamet-

tát személyesítette. Boccacció kivül alig láttuk nagyobb szerepben, hanem holmi lényegtelen apró-cseprő szerepben forgácsoltatják művészi erejét. Pedig Ledoffszky kisasszony szép külsejénél és jól iskolázott hangjánál fogva egy az operettekben, mint átértett alakításánál, egyszerű, megnyerő megjelenésénél és rutinizott játékánál fogva, színművekben naivának egyaránt megállja helyét. S mind ezek dacára — hogy csak egy esetet említsünk — a Kornevillei harangokban Zsermő szerepét B. Prielle Kornéliával adják, akit pedig operetben énekelve hallani, bizony-bizony nem tartozik az ugynevezett műlvezet közé.

Alispáni jelentés.

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A f. évi szeptember hó 14-én tartott III-ik évenyedes közgyűlés óta történt fontosabb eseményekről van szerencsém jelentésemet a következőkben előterjeszteni.

I. A központi tisztviselők és a járási hivatalok teendőiket odaadó buzgalommal végezték, amint azt a folyó hó 15-én tartott számonekérészek is tapasztalta.

A jelzett közgyűlés óta a palánkai, újdíeki, zsalyai, titeli és zentai szolgabírói, egy a Zenta városi hivatalokat vizsgáltam meg s az említett járási hivatalokat teljesen rendben találtam s Zenta városánál is a tisztújítással járt természetes fenakadást figyelembe véve, az ügymenetet és kezelési rendet is javultnak találtam.

II. A megyei házispántár az ott kezelt alapokkal, valamint a megyei árwapántár is, a becsatolt jegyzőkönyvek igazolása szerint, az előirt módon havonként megvizsgáltam és rendben találtam.

III. Az 1885. és azt előző évi közmunkaváltság hátraléka az utolsó rendes közgyűlés alkalmával még kitett 28,094 frt 01½ kr, erre a mai napig befolyt 19,287 frt 67 kr, marad hátralék 8806 frt 34½ kr; az 1886-ik vagyis a folyó évi közmunka értékéből a mult közgyűlés alkalmával 254,153 frt 64½ kr volt hátralékban, erre időközben befolyt 176,485 frt 69 kr és így a folyó évi közmunka hátralék ki tesz még 77,668 frt 1½ krt, vagyis az összes közmunka hátralék a mai napon 86,474 frt 35 krt; mely hátralékok beszédebe iránt a szükséges intézkedések kellő módon megtétettek.

IV. A megyei nyugdíjalapra a mai napig a községek és a tisztviselők részéről befolyt 46,722 frt 35½ az 1885. évi 1-ső részletből hátralékban van még 5642 frt 38 kr s az 1886. évi egy százalék 35,487 frt 54 krra rug, melyre a befizetések mársziat én megkezdettek.

V. A közpénztári 1884. évi és előző számadásokból a mult közgyűlés alkalmával feldolgozás alatt maradt 49 drb, az 1885. és előző évi közpénztári számadásokból beérkezett 159 drb s így az eg-é hátralék kitett 208 drbot, ezekből elintéztetett a) észrevételekkel 32 drb, b) a mai közgyűlésre előterjesztett 22 drb, feldolgozás alatt áll tehát 154 drb.

VI. A belvizügyi munkálatokra vonatkozólag: a) a Ferenc-esatornán inneni és a keresztur-verbázi megalakult társulatok alapszabályai a nm. földmívelés-, ipar- és kereskedelmügyi m. k. miniszterium jóváhagyásával ellátottan vissza érkeztek, s így azok társulati működése már legközelebb megindul; b) az O Futak-Piros-Szörégh pusztai, a Bégavizér, a temerin járeki és a Bácsér érdekeltségeknek az 1885. évi 23. t. c. értelmében társulatokká való átalakítása iránt a közgyűlések általam a helyszínen megtartattak s a társulati alapszabályok jóváhagyás végett, fenti miniszteriumhoz terjesztettek; c) a torzsa-ókeri, az Almáska és a Ferenc-esatornán túli „Delta“ egy az ada-zentai érdekeltségek ügyiratai és pedig előbbi az alapszabályok jóváhagyása, utóbbiak a közbeeső kérdések eldöntése végett, ugyanazon miniszterium elintézését várják; d) a gombos-vajszkai érdekeltség részben elkészült munkálatainak felülvizsgálása, a holnap napra van kitéve; e) a német-palánkai kis vízmű felülvizsgálata megjejtetett s az erre, valamint a zenta-adai érdekeltségnek társulattá alakítására szükséges alapszabály-tervezetek, hozzám immár benyújtván, ezek tárgyalására az illetékes közgyűlések ki fognak tüzetni; végül szabályozás tekintetéből a kulturménökség által a Mostonga, Csikér és Apatin község belsősége vétettek fel; munkák pedig folyamatban vannak a temerin-járeki és a gombos-vajszkai érdekeltség területén.

VII. A műutakra vonatkozólag: a kernya-szi-vaci, úgy verbász-szenttamási műutak utófelülvizsgálatai s a még hátra volt földmunka megállapítása megtörtént és az illető vállalkozókkal a végelszámolás megjejtetvén, a korábbi nyake építkezések terhei, a jövő évi közmunka előirányzat keretében, végleg ki fognak egyenlítettetni, a túriai esatorna-hid és a bezdáni komplexor befejeztettek és felülvizsgáltattak.

A műutak téli betertítése folyamatban van.

A jövő évi építkezések iránt pedig, a mai közgyűlés folyamán tárgyalandó közmunka előirányzat adandja meg a kellő felvilágosítást.

A jövő évi közmunkatartozások megállapítottak, a hivatalos végeredmény szerint összeirattott: 81259 kettős és 5418 egyes iga- és 207,333 kizinapszám, melyek ha az eddigi váltáságarakat a tekintetes közgyűlés továbbra is feutartja: 335674 frt 30 krt eredményezendek és így a jelen évi 341,102 frt 20 krral sz-mben 5427 frt 90 kr. kevesbedés merül fel, melyet az igás napszámok fogyása idéz elő.

VIII. A személy- és vagyonbiztonság állapotát a zombori kir. esendőrszárnyparancsnokságnak folyó évi szeptember hó 21-től december 15-ig terjedő kimutatása a következőkben tünteti elő: Gyilkosság előfordult 1, mely kiderítettett. Rablógyilkosság 2, ezekből kiderítettett 1. Rablás 2, kiderítettett 2. Betöréses tolvajlás 28, kiderítettett 7, a vizsgálat folyamatban van 21 iránt. Lopás és tolvajlás 79, kiderítettett 20, vizsgálat alatt van 59. Emberölés 3, kiderítettett 3. Gyujtogatás 1, mely kiderítettett.

Az október hó 23-án tartott rendkívüli közgyűlés alkalmával 769/kgy. sz. a. hozott idevonatkozó elha-

tározás alapján, a rögtönítélő bírósági eljárás, fogdíjak kifizése, három csendőrs felállítása, a nős csendőrök eltávolítása és a segédre rendelt honvédeknek rendes kípórált csendőrökkel való kípórása külön felterjesztésekben kérelmezett, — e kérelmek folytán azonban eddigelő csakis Ó-Szabáron és Pivnicán egy-egy ideiglenes csendőrnek felállítása engedélyeztetett és 20 létszámon fölül csendőr rendel-tett ide más szárnyaktól, kik közül ma is tényleg 19 áll a megye területén közbiztonsági szolgálatban. Kétségbevonatlan, hogy a kir. csendőrség ekként meg-szaporodva, a legerényebb tevékenységet fejti ki és minden irányban fáradszorgoskodó állapotaik javítá-sán s az idevonatkozó állandósított razzák a bü-nyenyeket kevesbbitik, mindazonáltal személy- és vagy-onbiztonságunk csak annyiban javult tényleg, hogy Pa-tarsits Nikola, Polyák Gergely, Magyar Lajos, Leb-benes Szabó János, Kovács Kremen Tósa, Zsivanovits Radó, Kelits Szávó és Torma Mihály fegyveres gon-osztevők elfogattak. Pozder Jovandics Jovan, Aper-lits Milan és Jaksits Milan agyonlövettek; — a megsebezett Zsivits Zsivan és Medákov Pera és főként azonban Tyószity Lázár és Homokóczy János mind-ekkoráig kére nem kerültek, amiért személy- és vagy-onbiztonságunk teljes helyreigazítására, valamint az aggódo község megnyugtatására az egyedüli és legbiztosabb szer a jelzett felterjesztéseinkben foglalt kérelmek teljes és gyors teljesítése volna. Végül megjegyzem, hogy a községi rendőrség szerve-zése és a felelősi intézmény megszüntetése iránti szabályrendelet tervezet, a jelzett közgyűlési ígére-temhez képest benyújtani s azt rendkívüli hordereje következtében a tekintetes közgyűlésnek különös figyel-mébe vagyok hátor ajánlani.

IX. A közegészségügyi állapot a lefolyt év-nyegyedben általánosságban véve kedvező volt, mert míg egyrészt a kanyaró, vörheny, toroklob, hagymáz és himió több községben fellépett, sőt Zenta városban és Csonoplya községben, a kanyaró erősebb mérvben je-lenleg is uralg, a himió járvány pedig Almás, Bajmok, Kurbaja, Csonoplya, Ada és Sztamsics község-ek-ben szedi áldozatait — másrészt a lefolyt évnyegyedben a kolera is meggyenk területére lépett és különösen a tiszamenti községekben és pedig Ó-Kanizsán és Moho-lyon, annak járványoszerű fellépése konstatalt, míg Ó-Becsen, Petrovosszón, Bács-Földváron, Tem-erinben, Bezdánban és Apatinban, nemkülönb Zenta város területén gyerebb-n fordult elő megbetegülési és halálozási esetek. Örömmel jelenthetem azonban, hogy a téli és hidegebb évad beálltával meggyenk te-riülete eme járványtól november hó 29 óta teljesen mentes és hogy eme veszélyes járvánnyal szemben a kellő óvintézkedések a legkiterjedtebb módon az egész megye területén minden irányban megtették. A ko-lerában megbetegültek és elhaltak számszerinti adatai a következők: 1. Ó-Kanizsán megbetegedett 46, meg-halt 18. 2. Moholyon meg. 21, megh. 14. 3. Petrovo-szollon meg. 4, megh. 2. 4. Ó-Becsen meg. 2, megh. 1. 5. B. Földváron meg. 3, megh. 2. 6. Zentán meg. 22, megh. 7. 7. Temerinben meg. 2, megh. 2. 8. Apa-tinban (hajórol kiszállított) meg. 1, megh. 1. 9. Bez-dánban meg. 2, megh. 2. Tehát összesen mind a 9 kolera által meglátogatott községben megbetegedett 103, meghalt 49 egyén, míg a többi 54 egyén fel-gyógyult.

Az egyes előfordult esetekről jelentéseimet a bel-ügyminiszteriumhoz azonnal megtettem és a járvány színhelyére — annak konstataciója és a kellő intézke-dések sürgős megtétele végett, a megyei tiszti főor-vost kirendeltem ki előbb emagya és utóbb Buznikay Gyula közegészségügyi felügyelő társaságában is a Tisz-vidék érdekelt községeit megjárta.

Az elmúlt III.ik évnyegyed születési és halá-lozási adatai eléggé kedvező eredményt tüntetnek fel, mert szemben a 6879 születési esettel, 3921 halálozás fordult elő és így a szülöttek az elhaltakat 2958 cal felülmulják.

Végül van szerencsém jelenteni, hogy a gyógy-szertár vizsgálatok a megye területén teljesen befejez-tettek és azok rendben találtak.

A megye területén is fellépett himió-járvánnyal szemben pedig a felnöttek beoltása iránti javaslatomat ezen közgyűlés fogja tárgyalni.

X. Az állategészségügyre átérve, f. évi szeptem-ber hó 13-tól december hó 21-ig: a) Takonykórban leszurattott 12 ló. b) Lépfenyében elhullott 1 ló, 2 szarvasmarha. c) Rühkórban gyógykezelés alá vétet-tett 137 juh d) Himióben gyógykezelés alá vétetett 2 juh. e) Veszétségben kiirtott 2 drb eb. A többi hasznos házi állatokban járványos betegség nem for-dult elő.

Jelentésemet befejezván kérem a tekintetes tör-vényhatósági közgyűlést, méltóztassék azt, kegyesen tudomásul venni.

Kelt Zomborban, 1886. évi december hó 21-én.

Schmausz Endre
alispán.

Bács-Bodrogh megye térképe.

Tervezte: Gönczy Pál. Rajzolta: Kogutovitz Manó.

Posner Károly Lajos és fia térképészeti intézetének kiadása. Bpest 1886.

A haza földjét, annak természeti és politikai vi-szonyait alaposan ismerni szükséges. Ezen elvből kiin-dulva, kétségbe nem vonható, hogy a földrajz, mint szemléltető és az ismeretek ágait összekapcsoló tantárgy, az oktatásban kiváló szerepre van hivatva, tanításunkat azonban kellő siker csak akkor koronázza, ha helyes módszer mellett alkalmas taneszközt függeszthetünk az iskola falára és ha a gyermekek előtt annak megfelelő kéztérkép fekszik. A földrajzi oktatás legelső foka a helység és környék leírása számára az egyetemi nyom-dától az iskolák megszerezhetik egyes községek és ha-tárainak helyrajzi térképeit; az oktatás harmadik foka számára vagy pedig magánhasználatra ugyanott a mi-niszterium elkészítette hazánk, a monarchia és az egyes földrészeknek fali- és kézi térképeit. Hátra volt még a megye ismertetésére szolgáló jó térképek. A hiányt pótlandó, a m. kir. vallás és közoktatási miniszterium kezdeményezése folytán, Posner Károly Lajos Buda-pestben térképészeti intézetet alapított, melyben a többi közt Bács-Bodrogh megye kézi és nagy fali-térképe is megjelent.

Mindkettőt első sorban az iskolászékek és Bács-Bodrogh megye közönségének figyelmébe ajánlom, a jobb módban élő szülők gyermekei megvehetik a kézi-térképet és ennek használatát mellett nélkülözhetik a kézikönyveket, hiszen ismeretes a tanfériak előtt, hogy a földrajz oktatása legelső és középfokánál nincs szükség kézikönyvekre; gyakorlatból állíthatom, hogy az 50 es évek alatt a gymnasium I. osztályában a Bel-linger-féle kézikönyvet nem használtuk, mert tanítvá-nyaim utmutatásaim nyomán részint a nagy iskolai fali-, részint pedig az előtűk fekvő kéztérképekről az egyes leckéket már az iskolában megtanulták, pedig akkori tanterv szerint az I. sőt osztályban — dióhéjba szorítva — az általános földrajz tanított.

Azon körülmény tehát, hogy Posner K. L. a kézi-térképekkel párhuzamban egyszersmind ugyanazon megye nagy fali-térképet is kiadta, módjában van a tanítónak a honismét sokkal nagyobb eredménnyel taníthatni.

A Posner K. L.-féle nagy falitérképet azonban nemcsak az iskolák, hanem a községi elöljárók, járási tisztviselők, egyes hivatalok, pénzüzetek, olvasókörök, üzletvezetők és magánosok is eredménnyel használ-hatják, mert ezen térképen nemcsak minden egyes város és község, hanem még egyes nagyobb szállások régi vagy új tulajdonosainak neveit is feltalálhatják, feltalálhatók továbbá a vasuti és gőzhajó állomások, posták, távirdek, kompátelek, hidak, megyei és orszá-gutak, postatakarékpénztárak, templomok, szent-kutak, kastélyok, romok, fürdőhelyek, csatornák, béke-kötés, a magasságok méreteiben és a 13 járási szolgál-bíroságok kikerekítve stb. A szolgabíroságok külön színekkel azért nincsenek megkülönböztetve, mert az a térkép készítésénél felállított módszerbe ütöknek és így az már módszer elvnlé fogva nem volt teljesíthető.

Feladatuk ugyanis az tüzetett ki, hogy a szemléltető elé a föld felületének lehető természetes állása, emel-kezői viszonyai természetesen elő. Ezt pedig a járási felosztásra való tekintet nélkül egy bizonyos nívaura nézve egyféle színnel lehet és kell kifejezni, hogy ez-által a térkép relief-néki tűnjék fel. E szerint Bács-Bodrogh megye 100 méter tenger színe feletti magas-ságot meg nem haladó vidékei halvány, 200 métert meg nem haladó vidékei pedig sötétebb zöld színnel vannak jelölve, mely jelölés világosan mutatja a megye emelkedési viszonyait és az egészről geographiai helyes képet nyújt a szemlélőnek, ez a megye földje termé-szeti állapotát minden irányban feltűnteti, a sok bel-vízet megmutatja, a csatornázás szükségét ujjal mu-tatja, holott a járási kitarakozása ezt a célt lefedné és egy irányban, t. i. politikai felosztás irányában nyújtana képet.

A kézi-térkép ára 30 kr, a nagy fali-térkép ára vászonra húzva 5 frt. Minden könyvtárban, különösen pedig Posner K. L.-nál Budapesten megrendelhetők.

Ugy a kézi, mint a fali-térképek tömeges meg-rendelésénél iskolák, egyletek és igazgatók részére te-memes árelengedések szolgálnak.

Zombor, 1886. dec. hó 29.

Csirikusz Ferenc,
kir. tanfelügyelő.

Városi közgyűlés.

December 29-én.

Belügyminiszteri leirat, az építendő vágóhid épí-tési tervének és költségvetésének jóváhagyása iránt. A polgármester utasítatik az építéshez szükséges 38,000 frtot az Osztrák-Magyar Banknál kölcsönül föl-venni. Ha ezen kölcsön fölvétele a belügyminiszter által jóváhagyatni fog, a városi tanács kiirandja az árlejtést. A városi mérnök utasítatik, hogy a jövő közgyűlésre adjon véleményt az iránt, vajjon az artézi kút vizének odavezetése, avagy ott a kellő kutaknak felállítása kerül-e elősőbbre?

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisz-teriumnak leirata, az országos vásároknak az eddigi vásártéren továbbra is megtarthatása iránt. Lelkes éljenzéssel örvendetes tudomásul vétetik és a 10 holdnyi kijelölt vásárállás, mint immár főlegesen terület, ha-szonbérbe adatni rendeltetik.

Városi főispán ur öméltségének átírata, Valter Nándor urnak városi rendőr főkapitánnyá történt ki-nevezése iránt. Egyhangú éljenzéssel helyeslőleg tu-domásul vétetik.

Igazoló választmányának jelentése a legújabb megválasztott városi bizottsági tagok végleges igazo-lása tárgyában. Véglegesen igazolatnak.

Polgármesteri jelentés Barthal József, Ambroz-ovits Gyula és Heindhofer Róbert bizottsági tag urak-nak a legtöbb adót fizetők tagságáról történt lemondá-sa iránt Tudomásul vétetik és helyükbe Karnász István, Sztanimirovits Pál és dr. Vuits János behivatik.

A városi közigazgatási bizottságnak bejelentése az ülésekből igazolatlanul elmaradt tagok iránt. Tu-domásul vétetik.

A közigazgatási bizottságból folyó évi december hó végével kilépendő 5 tag helyébe új tagok választá-sa. Megválasztottak: Barthal József, Konyovits Jusztin, Vukicsévits Gy. Miklós, Falcione Gusztáv és dr. Sztajkovits Péter.

Igazoló választmány tagjainak megválasztása. Megválasztottak: Falcione Gusztáv, Heindhofer Ró-ber, Reitter Nándor, Konyovits Jusztin és dr. Sztaj-kovits Péter. A főispán törvényadta jogánál kinevezi elnökké Hoffmann Mihályt, rendes tagokká: Fejér Gyulát, Tárcazy Mórt és Lallosevits Jakabot.

A városi tanács jelentése Szabó (Lebenes) János szökevényrablónak elfogatásánál részt vett rendőrök jutalmazása tárgyában. Az elfogásban résztvevő rend-őröknek fejenként 20 frt szavaztatik meg.

A városi tanács jelentése, Blumenthal Ferenc elleni 150 frtnyi haszonbér és járulékaiknak behajtat-lanság címén leendő leiratása iránt. Leiratik.

A városi tanács jelentése, az 1886. évben a kór-házalaplóból inségkülönsön fejében kiosztott összegnek behajtatatlanság címén leendő leiratása tárgyában. Le-iratik.

Városi tiszti ügyész jelentése a városi házépíté-szt és kövezési állapot megillető régi haszonbérnek leiratása tárgyában. Leiratik.

Városi árvaszék előterjesztése a Brkits János és társai részére az árvtári tartalékalaplóból kiutal-

ványozott 286 frt megtérítése iránti eljárás beszünte-tése tárgyában. Tekintve, hogy az összeget kiutalvá-nyozó városi közegek nem hibásak s így felelősségre sem vonhatók, a további eljárás megszüntetetik.

Czedler János zombori lakos kérvénye Falcione Gyula ösztöndíjalapítvány irányában fellálló kölcsön-hátralékának rendezése tárgyában. A kiküldött bizott-ság által ajánlott egység 6000 frtnak telekkönyvi biztosítása iránt, tekintettel a fellálló körülményekre, elfogadtatik s jóváhagyás végett a nm. kultuszmi-niszteriumhoz fölterjesztetik.

A helybeli róm. hath. egyházközség kérvé-nye, az iskolai cölökre megvett ház után kivetett bírtokváltási díjak elengedése iránt. Leiratik.

A Falcione Gyula féle ösztöndíjalapítvánnyal két megürrült ösztöndíj állomását betöltése. Adományoz-tatik Juhász Árpád és Knezevich Dezső egyetemi hallgatóknak.

Zahoray Teréz szülész női oklevelének meghirde-tése. Meghirdetetik.

Aszt. Nándornak a karankorai baraföld megvé-tele iránt beadott ajánlata kellő számú szavazat híjá-ban a jövő közgyűlésre halasztatik.

A kövezési alap költségvetése, valamint a jövő évre kirótt 32% os közközltség és költségvetés minisz-terileg jóváhagyatik.

Zajos bíróválasztás Bezdánban.

Valamikor gondolni sem mertem arra, hogy ily thémát a nyilvánosság elé hozzak s ahhoz a közélet oly sokoldalulag érintett kérdéseit fűzzem, mint amit akarva nem akarva fűzőm kell, ha a községünkben e hó 24-én lezajlott bíróválasztásról írok.

Valóban kétségbe kell vonnunk alkotmányos jo-gainknak a községi népeletben a szabad választás fo-galmával összehavart népszabadság eszméinek legce-kelebb értékét is, midőn látjuk, hogy a népek éppen azon eleme, melynek legcekelebb érdeköszeütközése sincs egy bírótellet eseményében, mégis ezekeél a sza-badság szabadosságá fájul s szentesítést nyert törvé-nyeinknek intenciója itt ellenhatásra talál.

De halljuk a tényt a maga valóságában!

Zsubory Gáspár a község bírája 2 évi hivatalos-kodást teljesítve, ez állást saját anyagi kárával visel-hette volna csak tovább, miért is állásáról leköszönt. Leköszönése mindenkit meglepett, noha bizalma-sabb helyen szándékát már korábban megakadályozták, de ez oldalról sem volt tovább visszatartható.

A bíróválasztás e hó 24-ére tüzetett ki s 10 óra-kor, midőn Poppovits Dusan járási főszolgabíró ur a község tanácsstermében megjelent, a képviselőtestület csaknem összes tagjait egybegyűlve találta, míg künn a városháza udvarán a történeudőkre kíváncsi választó tömeg gyűlt össze.

Az életbelépett újabb községi törvénynek az elöl-jároság választására fennálló szabályzatáról csak kevés ember birt még tudomással s a tömegben a választásra vonatkozó találgatásnak sokféle fajtát hallottuk nyil-vánulni, mely bizonytalan tapogatózás és ellentétes állítások is már türelmetlen fokra emelték a kedélyeket.

Hasonló bizonytalanság volt a képviselők egy-részeének arcairól is leolvasható s míg künn a tömeg egy szálas, mindig mosolygó bírójelöltet emelgetett föl a magasba és zajos éljenzés közt vele mulatni lát-szottak, addig a képviselőség néma türelemmel várta az ülés megnyitását.

Elnöklő főszolgabíró az összes elöljárósággal tar-tott előtanácskozomny után megnyitotta az ülést, ki-jelentette jövetelének célját és sajnálatának adott kife-jezést, hogy a község fentnevezett derék bírája elfo-gadható okokkal támogatott leköszönésének kénytelen volt helyt adni. Kijelenti továbbá, hogy a leköszönt összes esküdtek közül egyedül Egyed István esküdt által benyújtott okot fogadhatta el és így egy esküdti állás is üresedésbe jött.

Ezek előrebocsátásával főszolgabíró ur a törvény-adta jogánál fogva a bírói állásra a leköszönt bíró mellé Hegyessy Ferenc és Csirikusz Konrad urakat jelölte, míg az esküdti állásra a képviselőtestület tett ajánlatot.

Amde opponálni csak kell s a szegény magyar már megszokta, ha mindjárt törvénnel áll is szembe, azt ignorálni és saját fölfogásának tulajdonítani kellényt.

Igy opponált Sánta István képviselő is, ki a fő-szolgabíró által kandidáltakat kifogásolta, azokhoz még saját jelöltjét felvétetni akarta s miután óhaja magából a törvényből kifolyólag teljesíthető nem volt — a gyűlés természet zajos izgató kifakadásai közt el-hagyta.

A képviselőség zöme tisztelve a törvény rend-kezesét, jól tudta, hogy annak betűszerinti alkalmazása a főszolgabíró hivatalos következettségével kellőkép indokolt; de másrészt a bírói állásra kandidáltak ugy értelmiség, mint jellem dolgában e tisztésben másokkal nem is pótolhatók, a gyűlés természet elhagyó képviselőt senki sem követte, de akinek izgató szavai a gyűlésen kívül a választó tömegben oly visszhangra találtak, hogy a választás megejtésére a nép köze megjelent főszolgabíró egy felfingerült tömeggel állt szemben.

Amde a törvény nem azért törvény, hogy az egy fékevesztett tömegnek felizgatott jogtalan köve-teléseiből alkalmaztassék, mert hisz a fejtelenség ilyen-tén nyilatkozó zűrzavara a legkomolyabb dolgokban is csak az ismétlődéseknek lenne szülő-anyja, azért főszolgabíró urnak csak tisztelni tudjuk a fenyegető követelésekkel szemben állástfoglalt tapintatos hig-gadságát, mellyel, miután a választás zajában két kandidáltja visszalépett, harmadik jelöltjét: Hegyessy Ferenc urat jelentette ki a város megválasztott bírá-jának.

A felizgatott tömeg most a gyűlésező tanács-terembe is behatolt s a képviselő testület kebeléből a megválasztott bírónak a hivatalos eskü letétele, il-letve meghívására kiküldött 3 tagu bizottságát, ugy a velük jövő választott bíró, durva illetlenséggel fogadták, mely incidens következtében főszolgabíró első sorban személyes fellépésével s ennek eredmén-ytelensége folytán rendőri közeggel a tömeget szétoz-salásra szólították.

A képviselőség, mely izgatott türelemmel várta a dolog lefolyását, éljenzéssel fogadta a tanácssterembe

lépő bírót, ki a tapasztalt jogtalan megszólás sértett hangján rögtönzött beszédével, jó hatást gyakorolt minden jelenlevőre.

Eddig a száraz, de való tény! mely után szükségesnek tartom némi reflexiókba bocsátkozni, hogy legalább az olvasó közönséggel némileg megismertsem községi viszonyainkat.

Bezdánban aki hosszabb vagy kurta ideig is tartózkodott, az opponálásnak egy sajátos felfogásával találkozott, melynek éle mindig a hivatalos működés és azok személyesítői ellen volt és van irányítva. Bíró csak addig volt tiszteletben, míg az áldomás mámore tartott; harmadnap már „kutyának való bíró”-nak nagyozták. — Az esküdt csak úgy vergődhetett népszerűsége, ha rögtön ellenlábasa lett bíró és jegyző uraiméknak, ha pedig szigort mert alkalmazni, szemükkel lehúzták róluk „a mandli”-t és — nem tiszta embert néztek benne.

Hát még a penna forgató sereg: a jegyzők; „a város tönkretevéi”, hogy kik és mik? oh jó vármegye hallgasd meg közelebről! — Le a bíró és jegyzőtől a kisbíróig „ingyenélő szolgánépség” a hivatal. S ha nem hiszed, kérdezd meg, mily lélekörömmel vált meg Pista bácsi is a neki szegődött tiszteltől, s miként porolja ködményét, hogy még esküdt-szaga se legyen több!

De hát ki és mi okozza mindezt?!

A mult időkre térek vissza.

Sajna, e városnak mindig meg voltak a maga bujtogatói.

Ha elment egy, jött helyükbe kettő; s ha az az egy el is ment, ment azért, hogy élettapasztalatot gyűjtson magának s megpántázott rafineriával szője tovább az igazga fonalát községe testén a jó egyetértés, a szeretet örök kiülésére!

Ott látjuk pápaszemen nézve X. urat, nekidülve sarokháza oszlopának, amint lesi, várja a községházáról jövő adózó s egyéb ügye-bajos polgárságot.

Szóba is áll vele, miért ne? — célját éri!

Kiveszi kezéből adókönyveskéjét, végignézi a sorokat s fejét csóválja, hogy... „már az mégis szörnyűség”... „biz isten borunket nyúzzák”... „de hát honnét s mi után fizeti aztán maga ezt a tömredék adót?” — folytatja tovább a honi, és így tovább.

A szegény polgár találva érzi magát, hát mégis csak van olyan, aki vele érez, van jóakaró, szánakozó szív!

Miért nem beszél így a bíró, a jegyző, az esküdték? — tehát mégis csak ezek az ő vagyonának tönkretevéi.

Az öreg kigyó pedig mosolyog, „egy emberrel több” — gondolja magában s örvendve dümmög befelé; míg a szegény érületében megmetyelgett polgár saját sorsára lesz hagyatva.

Polgár! állj csak meg ezen jóakaród háza küszöbében; tekints csak be életszentélybe; nyujtsd csak ki segélyre kezed — fogadom, betekintés után szíved nyugalmát visszanyered!

De ott van az önzés egyéb törpe és kevély alakja is; mint denevér sötétben bujkálnak „az urak ellen” szólni, fenni terveiket.

A politika igen jó tér; a vendéglős urak is szívesen nyujtanak ehhez jobbot; le az urakkal, „álljon elő a zsidó hecc”, röpiük lége a község épületét, a minden gonoszok csiráját!

És a nép dühe félrevezetve, elkeseredésében kész legönzletlenebb fiait arcul ütni!

Ők pedig mit csinálnak? szólanul nézik a történet lefolyását; „nesze bolond, belegrattalak”, — gondolják magukban s ha a törvény szigora sújtani fogja, kik a tettet elkövették, ismét ezek fognak előtérbe lépni s hirdetni fogják, hogy „ilyen a népszabadság, a szólás szabadsága?” — s a szegény nép, kinek munkásság, takarékoság és békés egyetértésre volna szüksége, veszélyes örvénybe lesz sodorva, míg a bűnösök, az igazgatók lelkiismeretlen kárörvendők kétszínűnek.

Néhány év óta szemtanuja vagyok a helyi történet jeleztem fejlődésének s ha a végkifejlődésben pár lépéssel tovább mentem is, mint ami eddig történt, de annak beállása elmaradhatlan.

Ezek az urak bizalmatlanságot szítanak gazda és legény, apa és fia között s ha van tisztviselő, ki hivatalában szentesítést nyert törvényeink szellemében a köztársadalom javára szentelt életét, csakhamar a megvetés, a megszólás martinjáéként tenghet.

Hogy a megejtett bíróválasztás ezeknek az uraknak nyútra nincs és nem is lesz, mondanom sem kell; ők az élet komoly oldalát nem ismerik, passióból heccelni pedig községünkben megtorlás nélkül ezután nem lehet.

A felbujtott közérület majd ismerni fogja a fölöttes hatóságot és az igazgató szálait kézbe adja.

A megválasztott bíró, ki már egy ízben demoralizált város zilált községi ügyeit rendezte, „endezni fogja tudni, igazságos érületénél fogva azokat a kérdéseket is, mik községi életünk nyugalmát viszaadhatják, minden felforgatás, minden személyeskedés nélkül s főleg anélkül, hogy egyes polgároknak meggondolatlan fellovalása által ezeknek és ezek családjaiknak sok időre nyomasztó terhet okozna, mint okozni akarnak a jelen viszonyok megteremtői.

Az adai gazdakör.

„Magyarország Istentől megáldott föld, tejből és vajból uszó Kánaán” azt mondta a költő s talán igaz is van neki.

Hazánk déli vidéke, legkivált a Tisza és Duna-koze, őstermő erőben gazdag s a földmívelő fáradozását bőségesen jutalmazó igazi Kánaán. De mint ez ország többi részében, a jó talaj dacára is, nem egyszer hanyatlást látunk s tapasztaljuk, hogy a talajban még temérdek kincsek bagyatnak vissza kizsá-

mányolatlanul, a nemzeti vagyon vesztesége nagy hátrányára: úgy nálunk is bizvást mondhatjuk, hogy ott, hol a gazda eddig csak egy kalászt termelt, csekély szorgalommal, csekély utánlátással könnyen termelhetne két kalászt, miáltal az olesó termelés feltételének, a nemzeti vagyonsodásnak, a közös jólétnek vetné meg biztos és állandó alapját.

De a magyar gazda, nehezen vezethető oda, hol az eddigi elavult szokástól való eltérés iránt az újabb és kedvezőbb fordulat kecsegtető jövője neki megmagyaroztatnák s hamarjában fogékony volna a hasznos újítások iránt. Nálunk is már csaknem két éve, hogy e jó ügy folyton megbeszélés tárgyát képezi, de az eredmény maig nem volt megfelelő s a felhívások csaknem teljesen eredménytelenek maradtak.

Kelemen János és Kuglics János érdeme, hogy végre e hó 19-én oly tekintélyes számu gazda jött össze, hogy a Gazdakör megalakulása ténynyé vált.

A kiküldött 9 tagu bizottság a gazdákat egybegyűjtve, a megalakulási módozatokat kidolgozván, Kelemen János elnökle alatt megbízatását a gazdaközönség rendelkezése alá bocsájtotta, mire mint kor-elnökét a gyűlés vezetésére a közönség felkérte.

Jól esett hallani amaz igazságokat, melyeket a város feje és első gazdája a gazdaközönségnek előadott s azon módo f-jtegetését, melyeket a nálunknál életrevalóbbak már elsajátítottak s a mi rovásunkra már ki is zsákmányoltak.

Szóval szép napja volt ez Adának. A közzéle-mény az elnöki székbe Kelemen Jánost öhajtottta volna látni, de ő hivatkozva halmozott teendőire, a vezér-szerepet nem fogadta el, hanem mint buzgó munkása az ügynek, működését felajánlotta s egyuttal kijelen-tette, hogy a kör első évi gazdasági lapjainak megrendelésére 50 frot adományoz. Az ideiglenes bizottság következő kijelölését azután nagy lelkesedéssel erősítette meg a közgyűlés: Elnöknek megválasztott Kuglics János, alelnök lett Gajcsinovits Milos, Szobonya Bertalan, titkár Wolf József, jegyző Szabó István gazd. s tanár, pénztárnok Kovacsévits Radivoj, állatorvos: Pitz Albert A választmány: Kelemen János, Opitz Sándor, Salgó Antal, Istenes János, ifj. Sterbik Péter, Luták István, Ofner Adolf, Löbl Sámuel, Kaszás György, Dudvarszky Péro és Gigó, Beslin Milos, Márts Stéví, Szedmakov György, Beslin Pál, Drágin Vászó, Török Péter, Kaszap Gábor, Huszág Mihalý, Csincsik Mihalý, Engelman Adolf, Lenk Antal, Vállay Károly, Vuits Márkó, Kövágó Lőrinc.

E választmányból fog az igazgató bizottság megalakulni, mely működését a jövő év január 1-ével megkezdi.

Az aláírott tagok száma 100 körül mozog, mely még folyton szaporodik.

Opitz Sándor plébános hazafias buzdító beszéde után, a megválasztott tisztviselő közzönetet mondtak a közönségnek, értevéen, hogy mindenkor a gazdák érdekeinek előmozdításán, szellemi és anyagi gyarapodásán fognak munkálkodni

Végül az elnök az ülést befejezte, mire a közönség megelégedett hangulatban elszólt.

Bács-Bodrogh vármegye legtöbb adót-

fizető bizottsági tagjainak névjegyzéke az 1887-ik évre: Gróf Chottek Ottó nagybirtokos Bács 47628 fnt 37 kr, Fernbach Bálint nb. Zombor 21943 fnt 77 kr, Id. Lebach Adam nb. Cservenka 14723 fnt 99 kr, Fernbach Antal nb. Temerin 13440 fnt 59 kr, Id. Latinovits János nb. Baja 11437 fnt 92 kr, Dungserszky Lázár nb. Szenttamás 11078 fnt 53 kr, Br. Rédl Béla nb. Kelebia 10164 fnt 34 kr, Br. Rédl Lajos nb. Rasztina 8738 fnt 12 kr, Szemző Mátýás jogtudor Kulpin 5957 fnt 48 kr, Weindl Mór kereskedő Apatin 4864 fnt 43 kr, Schmausz Ferenc községi jegyző Torzsa 4381 fnt 78 kr, Vojnits József nb. O-Morovica 4307 fnt 37 kr, Vojnits Lukács nb. Szabadka 4017 fnt 17 kr, Löbl Jakab nb. Cservenka 3948 fnt 98 kr, Szemző István nb. Zombor 3506 fnt 63 kr, Pilaszanovits József nb. Budapest 3476 fnt 10 kr, Kohn Lipót bérlő Mélykút 3206 fnt 80 kr, Latinovits Ernő nb. Borsód 2900 fnt 28 kr, Rudits Ferenc nb. Zenta 2891 fnt 34 kr, Latinovits Géza Katymár nb. 2731 fnt 32 1/2 kr, Krahl Adolf nb. O-Kaniza 2690 fnt 75 1/2 kr, Ginder Ignác nb. O-Becse 2670 fnt, Vuits Sabbas birtokos Zenta 2557 fnt 64 kr, Boscán Jakab b. Budapest 2446 fnt 20 kr, Szemző László b. Budapest 2439 fnt 31 kr, Vény Márton b. Apatin 2429 fnt 26 kr, Ifj. Lebach Adam b. Cservenka 2388 fnt 21 kr, Gräber Gyula b. Szónta 2307 fnt 12 kr, Dungserszky Jakab b. Szent-Tamás 2274 fnt 19 kr, Lebach János b. Duboka 2267 fnt 49 kr, Reinhardt György b. Kúla 2262 fnt 07 kr, Rác György b. Kúla 2191 fnt 06 kr, Roheim Károly b. Zombor 2143 fnt 93 kr, Cseh Ervin főispán Erdőd 2127 fnt 56 1/2 kr, Parcsietich Félix főispán Ujvidék 2116 fnt, Lebach Konrad b. Cservenka 2062 fnt, Lebach Péter b. Cservenka 2060 fnt 79 kr, Freund Ferenc b. Budapest 2013 fnt 57 kr, Vámoscher Nándor kereskedő Monostorszegh 1999 fnt 35 kr, Törk János bérlő Madaras 1994 fnt 26 kr, Kovács József b. Rigjica 1976 fnt 62 kr, Rosenberg Mór ker. Baja 1879 fnt 10 kr, Rosenberg Adolf ker. Baja 1879 fnt 01 kr,

Pollák Jakab bérlő Baja 1878 fnt 82 kr, Engelsmann Adolf b. Ada 1834 fnt 33 kr, Vojnits István tb. fő-jegyző Zombor 1795 fnt 30 kr, Aman József ker. Apatin 1793 fnt 45 kr, Gräber Ferenc b. Szónta 1785 fnt 50 kr, Heinecz Albert főmérnök Kis-Sztrapár 1767 fnt 72 kr, Obláth Mór b. Baja 1716 fnt 35 kr, Szemző Gyula orszgy. képviselő Zombor 1708 fnt 14 kr, Szilágyi Mór ügyvéd Zombor 1704 fnt 04 kr, Dungserszky Milán b. Szenttamás 1626 fnt, Latinovits Pál b. Borsód 1608 fnt 95 kr, Obláth Lázár b. Baja 1608 fnt 34 kr, Rudics Gergely b. Zenta 1546 fnt 09 kr, Ungár József b. O-Morovica 1522 fnt 54 kr, Loschitz Jakab ker. Bezdán 1502 fnt 46 kr, Freund Vilmos b. Kúla 1482 fnt 25 kr, Dr. Offenheimer Vilmos orvos Sztaunics 1438 fnt 72 kr, Ifj. Fernbach Antal b. Duboka 1431 fnt 62 kr, Dungserszky Steván b. Szenttamás 1430 fnt, Kohn Mór b. Német-Palánka 1421 fnt 41 kr, Szalay Károly b. Parabuty 1400 fnt, Majoros József b. Tornyos (u. p. Csantavér) 1387 fnt 63 1/2 kr, Löbl Sámuel b. Cservenka 1375 fnt 22 kr, Sztratimirovits György b. Kulpin 1342 fnt, Ungár Béni b. O-Morovica 1341 fnt 10 kr, Mayer János b. Hódásgh 1318 fnt 52 kr, Deutsch Adolf ker. Zenta 1316 fnt 45 kr, Vajda Jakab Fülöp b. Martonos 1301 fnt 35 kr, Ratkovics Ferenc bérlő Zenta 1268 fnt 45 kr, Loschitz S. Lipót ker. Bezdán 1235 fnt 41 kr, Gieszkan Mór b. Pivnica 1218 fnt 91 kr, Velker Henrik b. Cservenka 1207 fnt 66 kr, Pillischer Mór b. O-Becse 1190 fnt, Raffai Sándor b. Moholy 1189 fnt 03 kr, Dimitrievits Mihály b. Zenta 1188 fnt 42 kr, Manojlovits Glisó b. Szenttamás 1186 fnt, Vujevich Zakár ügyvéd Zombor 1184 fnt 15 kr, Stein Dávid b. O-Verbász 1181 fnt 48 kr, Braun Ádám ker. Zenta 1170 fnt 93 kr, Basch Herman b. Csantavér 1165 fnt 53 kr, Pollák Henrik Zenta 1160 fnt, Görgey János b. Budapest 1159 fnt 99 kr, Manojlovits Lázár Nikolin b. Szenttamás 1159 fnt, Engelsmann Zsigmond ügyvéd Ada 1114 fnt 82 kr, Poppovits Sándor b. Csonoplya 1114 fnt 60 kr, Kiss Abel b. Hegyes 1110 fnt 39 kr, Mészáros Ignác lelkész O-Kaniza 1100 fnt 98 kr, Benedek Ede plébános Zenta 1097 fnt 67 kr, Bellán Mihály b. Cséb 1090 fnt 99 kr, Dr. Csicsáky József lelkész Almás 1099 fnt 26 kr, Dr. Raics Milos táblabíró Budapest 1089 fnt 06 kr, Korbay Károly ügyvéd Kúla 1082 fnt 20 kr, Diener János ügyvéd Kúla 1070 fnt 48 kr, Kohn Mór ker. Zenta 1067 fnt 30 1/2 kr, Alexievits Mita b. Szent-Tamás 1062 fnt, Poppovits Vazul orszgy. képviselő O-Becse 1048 fnt 80 kr, Heinecz Nándor b. Budapest 1030 fnt, Schick Mátýás főszolgabíró Kúla 1028 fnt 78 kr, Oberländer Fülöp b. Uj-Verbász 1027 fnt 44 kr, Bachrach Mózes ker. Bezdán 1025 fnt 17 kr, Matkovits Lajos főszolgabíró Zenta 1014 fnt, Schlagetter Tamás b. Kúla 1007 fnt 60 kr, Dr. Mikló Ignác orvos O-Becse 1000 fnt 52 kr, Pollák Simon bérlő Madaras 991 fnt 20 kr, Br. Jovits Tivadar b. O-Becse 991 fnt, Dombovits Márton b. Apatin 988 fnt 62 kr, Krahl József b. Almás 985 fnt 64 kr, Gyorgyevits Sabbas b. O-Becse 985 fnt, Horvatzky Jócó b. O-Becse 980 fnt, Kelemen János b. Ada 971 fnt 93 kr, Fuchs József ker. Cservenka 969 fnt 05 1/2 kr, Papik Miksa b. Temerin 966 fnt, Zimmermann Henrik b. Uj-Szivac 961 fnt 58 kr, Dungserszky Bogdán b. Szenttamás 949 fnt, Schuller József b. Uj-Szivac 939 fnt 77 kr, Dr. Alföldy Gedeon közzjegyző Zombor 938 fnt 76 kr, Debe-lyacszy Izidor b. O-Becse 935 fnt, Mudrinszky Gyóka b. Szenttamás 924 fnt, Terék Károly b. O-Becse 917 fnt, Ofner Ignác b. Moholy 911 fnt 54 1/2 kr, Dukay Mátýás b. O-Kaniza 910 fnt 09 kr, Gál István b. Szenttamás 910 fnt, Dimitrievits Milos képviselő Uj-vidék 904 fnt 72 kr, Stojakovits Miklós b. N-Palánka 893 fnt 76 1/2 kr, Gayer Henrik b. Cservenka 889 fnt 28 kr, Engelsmann József b. O-Becse 880 fnt, Nikolics Milos ker. Zenta 870 fnt 93 kr, Fehér József ügyvéd O-Kaniza 867 fnt 90 kr, Császár Ferenc b. Baja 865 fnt 75 kr, Dungserszky Péra b. Szenttamás 859 fnt, Grigorievits Péter gör. kel. lelkész D. Szt. Iván 858 fnt, Katyanszky Daniló b. Szenttamás 853 fnt, Gavaszký Tósa b. Szenttamás 848 fnt, Katyanszky Mladen b. Szenttamás 841 fnt, Gerber Nándor sörfőző O-Becse 835 fnt, Dudás Lajos b. Kúla 827 fnt 72 kr, Hetteszheimer Károly b. Uj-Szivac 827 fnt 13 kr, Krieszhaber Simon b. Hegyes 822 fnt 38 kr, Grosz Illés ker. Földvár 820 fnt, Poppovits J. P. b. O-Kaniza 811 fnt 69 kr, Komlós Ede bérlő Mélykút 810 fnt 58 kr, Kazinczy Mihály b. Zenta 810 fnt 43 kr, Polyák György b. Zenta 807 fnt 28 kr, Tésics Sándor b. Zenta 806 fnt 68 kr, Gyenes Orbán b. Zenta 805 fnt 14 kr, Piu-kovits József t. m. aljegyző Zombor 805 fnt 05 kr, Csibás Antal b. Szónta 797 fnt 93 kr, Strausz Salamon ker. O-Becse 793 fnt, Körmendy Gyula b. N-Militics 787 fnt 89 kr, Bognár István b. Temerin 787 fnt, Hetteszheimer Henrik b. Uj-Szivac 784 fnt 94 kr, Stökl Jakab b. Kernyaja 784 fnt 77 kr, Ertl József bérlő Bács 783 fnt 25 kr, Id. Nagypál Pál b. Ada 778 fnt 81 kr, Vojnits Vászó b. Földvár 777 fnt, Szabó Ferenc b. Csantavér 776 fnt 63 kr, Raichl Péter b. Apatin 760 fnt 64 kr, Gyorgyovanszky György b. Zenta 759 fnt 86 kr, Zsarkó Antal közzjegyző Zenta 756 fnt 26 kr, Jankovits Aurel főispán Baja 752 fnt 40 kr, Szakácsy Sándor lelkész Kúla 749 fnt 98 kr, Id. Schick Miklós b. Torzsa 748 fnt 76 kr, Gombos Béla főszolgabíró O-Becse 746 fnt 40 kr, Ifj. Tóth József b. O-Kaniza 743 fnt 45 kr, Abraham Herman ker. Apatin 743 fnt 27 kr, Ungár Lajos b. O-Morovica 736 fnt 61 kr, Borovszky Károly lelkész Pivnica 735 fnt 52 kr, Nagy István b. O-Morovica 731 fnt 34 kr, Grünbaum Fülöp b. O-Becse 730 fnt, Dudás Márton b. Kúla 729 fnt 57 kr, Katyanszky Thanaszia b. Szenttamás 719 fnt, Dr. Beraheim Samu orvos N-Palánka 718 fnt 94 kr, Stankovits Lázár b. O-Sztrapár 718 fnt 90 kr, Milovánov Gavra b. O-Becse 717 fnt, Horváth Mihály b. Kúla 703 fnt 96 kr, Varga István b. Zenta 700 fnt 04 kr, Mikovits Novák b. Szenttamás 699 fnt, Di-nyacszy Lázár b. Szenttamás 699 fnt, Piszár János b. Zenta 696 fnt 82 kr, Dudás Antal b. Kúla 695 fnt 30 kr, Löbl Mór b. Uj-Verbász 691 fnt 80 kr, Hajduska Manó b. Topolya 687 fnt 12 1/2 kr, Varga Mihály b. Temerin 686 fnt, Gavrilov Mátýás b. D-Szt. Iván 683 fnt 48 kr, Ertl János b. Szónta 682 fnt 91 kr, Loschitz Vilmos ker. Bezdán 676 fnt 45 kr, Ifj. Ertl János bérlő Bács 676 fnt 05 kr, Vuits Pál b. Zenta 675 fnt 04 kr, Ertl István bérlő Bács 674 fnt 04 kr, Csirák József jegyző Hegyes 671 fnt 31 kr, Csirák Konrad ker.

Bezdán 671 frt 21 kr, Zsvikvó Pera b. Ó-Becse 669 frt, Leopold Antal b. Bresztovác 667 frt 49 kr, Veiszberger Ignác b. Ó-Kanizsa 661 frt 02 kr, Vámoscher Mihály ker. P.-Szt.-Iván 660 frt 18 kr, Bodrogh Mór b. Topolya 655 frt 09 kr, Robicsék Adolf b. Bajsa 654 frt 43 kr, Poppovits Dusán főszolgabíró Zombor 653 frt 82 kr, Dimovits Nikola ker. Újvidék 653 frt, Zsótér Andor b. Ó-Becse 652 frt, Bobányi István b. Zenta 650 frt 57 kr, Varga György b. Hegyes 650 frt 21 kr, Hercz Mór b. Ó-Kanizsa 648 frt 92 1/2 kr, Fuchs Vilmos b. Cserevka 648 frt 60 kr, Jozsity Mladen b. Szenttamás 648 frt, Schlagger Gyula m. főügyész Zombor 644 frt 18 kr, Löbl Simon b. Földvár 644 frt 16 kr, Grüber József b. Szóna 640 frt, Schneider Kornél b. Új-Verbász 639 frt 81 kr, Drach Henrik b. Parabuty 637 frt 12 kr, Czilezer Jakab b. Ada 635 frt 64 kr, Nagy Mihály b. N.-Palánka 634 frt 48 kr, Tóth Márton b. Zenta 633 frt 62 kr, Goldberger József b. Bajsa 632 frt 23 kr, Janik Antal b. Szenttamás 632 frt, Hirschenhauser Herman b. Zenta 631 frt 70 kr, Becker Ferenc b. Apatin 631 frt 60 kr, Matkovits Bertalan lelkész Bajmok 631 frt 22 kr, Hirschenhauser Mór b. Moholy 630 frt 61 kr, Hipp Miklós ügyvéd N.-Palánka 630 frt 24 kr, Gere András b. Ó-Morovica 629 frt 27 kr, Jausz János b. Szeghegy 626 frt 67 kr, Knefeli F. Károly b. Cserevka 626 frt 14 kr, Varmuzsa Mihály b. Hegyes 624 frt 12 kr, Löbl Illés b. Új-Szivac 621 frt 60 kr, Speizer József b. Apatin 620 frt 08 kr, Peeze András János b. Petrovosczellő 619 frt, Perczel Miklós főispán Pécs 618 frt 57 kr, Veréb János b. Zenta 612 frt 19 kr, Mandits Albert b. Bajmok 611 frt 32 kr, Schaffer Salamon b. Feketehegy 611 frt, Freund József ker. Ó-Becse 610 frt, Gombos Gábor polgármester Zenta 609 frt 33 kr, Vidakovits Ádám b. N.-Militics 608 frt 70 kr, Tóth József b. Ó-Kanizsa 604 frt 96 kr, Kovács Gyula b. Ó-Szabár 604 frt 80 kr, Samberger Mihály b. Szanisics 604 frt 71 kr, Szabó László orszgy. képviselő Budapest 604 frt 51 kr, Horti Tamás b. Zenta 601 frt 26 kr, Schank Henrik b. Új-Szivac 601 frt 21 kr, Szeits Mita b. Földvár 601 frt, Kovacev Radivoj b. Ada 600 frt 33 kr, Gortva Antal b. Ó-Becse 600 frt, Ergh Mihály orvos K-rnyaja 599 frt 06 kr, Gyorgyevits Pája b. Szenttamás 596 frt, Fernbach Márton b. Bresztovác 595 frt 37 kr, Fischer Adolf b. N.-Militics 593 frt 05 kr, Weisz Hermann b. Martonos 591 frt 48 kr, Dudvarszky Péter b. Ada 589 frt 65 kr, Basch Albert b. Csantavér 588 frt 75 kr, Kriszhaber Adolf ker. Hegyes 587 frt 40 kr, Tóth József Pál b. Ó-Kanizsa 587 frt 15 kr, Huberth J. L. b. Új-Verbász 586 frt 99 kr, Sztricievits Áron b. Ada 583 frt 23 kr, Siasits Nesztor (Legyenzsky) b. Szenttamás 583 frt, Dungyerszky Lúka b. Szenttamás 583 frt, Schoszberger Herman b. Bajmok 580 frt 96 kr, Szász János mérnök Piros 580 frt, Dukai Lukács János b. Ó-Kanizsa 580 frt, Dudvarszky Gigó b. Ada 579 frt 12 kr, Dudás Imre b. Kúla 578 frt 91 kr, Ifj. Veréb János b. Csantavér 578 frt 89 kr, Verle Henrik b. Ó-Kér 578 frt, Botka István b. Földvár 578 frt, Ófner Lipót b. Moholy 575 frt 91 1/2 kr, Balogh Ferenc b. Mélyaut 575 frt 47 kr, Id. Brucker Jakab b. Új-Sóvár 574 frt, Katyanszky Trián b. Szenttamás 573 frt, Nityin Váza b. Szenttamás 572 frt, Horváth Pál Csongrádi b. Petrovosczellő 572 frt, Loschitz A. Mór ker. Bezdán 571 frt 76 kr, Müller Konrad b. Új-Szivac 569 frt 30 kr, Bauer János b. Almás 569 frt 17 kr, Becker Fülöp b. Szeghegy 567 frt 41 kr, Katyanszky Péra b. Szenttamás 566 frt, Horváth András b. Földvár 562 frt, Popovits Szávó b. Goszpodince 560 frt, Nityin Lésza b. Szenttamás 559 frt, Pekó István b. Ada 557 frt 22 kr, Kihut Mihály b. Topolya 556 frt 04 kr, Gombos Ignác b. Zenta 555 frt 24 kr, Pein Váza b. Ó-Szivac 554 frt 58 kr, Mutsch József b. Kúla 554 frt 36 kr, Tukaes János b. Ó-Kanizsa 553 frt 56 kr, Válay Károly ker. Ada 551 frt 64 kr, Eremics Tósa b. Martonos 550 frt 39 kr, Bayer Frigyes b. Új-Verbász 549 frt 25 kr, Kobilarov Joca b. Ó-Kér 548 frt, Vzentek Alajos bérlő F.-Szt.-Iván 547 frt 62 1/2 kr, Gutvein Lajos orvos Torzsa 547 frt 56 kr, Beck Mihály b. Moholy 545 frt 41 kr, Hatala István b. Csantavér 545 frt 37 kr, Kadván Mihály b. Zenta 544 frt 36 kr, Vrszajkov Joca bérlő D.-Szt.-Iván 542 frt 57 kr, Radioicin Gyóka b. Tovarisoa 538 frt 46 kr, Kés márkya Béla m. főszámvevő Zombor 537 frt 97 kr, Gyorgyevits Tósa b. Szenttamás 536 frt.

JOHANNA.

Persze önök nem ismerték!? Hja, nem mindenkinek adatott a szerenese az egetől. Parányiságom azonban ismerte és igyekszem ez ismeretemet közkincesé tenni.

Históriai hűséggel megvallva, az igazi neve nem Johanna volt, hanem . . . de azt már nem árulhatom el. Mindig haragudtam rá (pönenciálú írom le életének egy részét), s ezért adom neki a világ leggonoszabb nőjének nevét. (A nápolyi Johannára gondoltam, de lehet-e valaki gonoszabb annál, aki tulajdon férjét megöli!? Különösen férjének vagy férjelöltnek szemében?)

Ami korát illeti, no itt védelembe kell fognom a rágalmazó világgal szemben, mely azt fogja rá, hogy elérte az ötvenet, pedig határozottan merem állítani (de csak a nők iránt köteles udvariasságból) nincs több negyvenkilenc és fél évesnél, tán ennél se egészen, hanem csak az egyik oldalán. Szegyenkezve valom meg azon gavaláltalanságomat, hogy néha öregbnek néztem (haragomban) saját édes anyjánál.

Bájaira vonatkozólag rossz nyelvű Lajos barátom egyre bizonyítja, miszerint azoknak megvitatása a régiségbuvárlat keretébe tartozik, míg énnekem határozott adataim vannak az ellenkezőre. Az álfogak és bajak, valamint a különféle festékek stb. elárúsítói hitelen bebizonyíthatnák, hogy azok mentek minden antikvitástól s tisztára modern nivón állanak.

Ezek különben csupán külsőségek, melyekre komoly szemlélő nem sokat ad, csak a fő ne hiányozzék a — sziv. Johannának azonban volt szive, és mekkora!? Mint egy egész világ! Nem hiszik? No jó, hát alkuszom. De akkora legalább is volt, mint egy . . . egy . . . durchhaus! (Nini, hogy lelkesülök érte! Soh'sem hittem volna.) Tehát akkora és olyan szive volt, mint egy durchhaus.

Persze önök most azt hiszik, abba a szivbe ánré frei volt mindenkinek? Nagyon csalatkoznak. Föltételekhez volt köve (nem ő, hanem a bemenet) és pedig: 1. a belépődőnek az erősebb nemhez kellett tartoznia. 2. Nőtlennek kellett lennie. (A házasság állapot főbenjáró bűn volt és udvarkeplenté az embert.) 3. . . No de a többi mellékes és elengedhető feltétellel volt.

Nagy szivének természetes következményeül nem „en detail”, hanem „en gross” szeretett, egyszerre huszat, huszanötöt usque ad infinitum. Nemcsak minden újjára jutott egy, de talán uram bocsá! minden élet-évére is. (Azaz pardon! ez még nagytánsnak is sok volna!)

És milyen szigorú rendet tudott köztük tartani! Majdnem hihetetlen. Felosztotta őket szépen első, második, harmad- és a jó Isten tudja, hányad részre. Mindegyik csoport külön-külön könyveskébe vezetett be, ahol minden példánynak külön lapja volt, hova neve, vallása, toglalkozása s hozzávetőleges kora lön bejegyezve.

Érzelmének fenköltsege vagyonról szóló tételeket nem tűrt, nem lehet számba venni azt a kis censust, mely szerint csak az volt fölvehető valamelyik osztályba, kinek minimális jövedelme elegendő volt a feleségeltartáshoz.

Hogy ki melyik osztályba jusson, azt ősi jusson a sziv diktálta.

Tévedne, ha valaki azt hinné, mintha ez osztályok kasztjelleggel bírtak volna, egyikből a másikba való átléphetés nélkül! Sőt ellenkezőleg, volt avánzsma épügy, mint degradáció. Még pedig szisztéma szerint.

Minden nap körutakat tett a községben különféle címek alatt, hol a divatárúsnál volt dolga, hol a fűszeresnél számolni valója, hol pedig a patikában. (Ad notandum a patikáros nőtlen vata és nem utolsó a rubrikában.)

Utközben bőven volt módja köszönéseket, mosolyokat fogadni és viszonzni, sőt néha kísérlője is akadt (komolyan mondom).

Othton lelkiismeretesen számot adott könyveskéinek tapasztalatairól. A váltott mosolyok, kacintások stb melegségének nagyságát (Celsius szerint mérve) és mennyiséget bevezette hűen könyveskéibe, még pedig az adottakat a „soll”, a vetteket a „haben” rovatába. A hét végén, mint a jó kereskedő, pontosan kiszámította a „soll” és „haben” viszonyát, amelynek következménye vagy előlépés, vagy az ellenkező volt.

Dacára a pazarul szórt mosolyoknak és kacintásoknak, a „haben” mindig erősen versenyzett a „soll”-al, de ennek is megvan a maga nyitja.

Meg van írva: (csak tudnám hol?) A forró és téli sziv ömlengő, mint a csupor, mely tele van törésnek indult rántott levessel. (Szép na-olat! Hja, belém kapaszkodott ez alkalomra a poézis!)

Johanna tánti (igy szokták nevezni egymás közt gyengéld célzással.) Tehát Johanna tánti sem szokta érzelmeit eltitkolni. Ellenkezőleg, sőt után alig várta, hogy könyveskéivel rendbe jöjjön, sietett egyik vagy másik szomszédba, ott aztán csak győzzék halgatni: „Tudja, lelkecsém, mikor mentem befelé, Janival találkoztam, a jogászzsal, látja, ezt a szép rózsát is tőle kaptam, de milyen szép bókot mondott hozzá: „Gleich und gleich gesellt sich gern!” Már mint én, meg a róza. Olyan érzéssel nézett a szemembe s mintha mondani akart volna valamit, ajka vonaglott (természetesen, mert nehezére esett a kacajt visszafogtatni). Az egész úton annyi hízogt beszélt, el se tudnám mondani. Mikor elvált tőlem, megszoittotta kezemet, én vissza, hirtelen rám nézett, aztán szomorúan elordította a fejét (persze! csak nem nevetett a szemek közé.) Sajnálom szegény fiut, de hát Istenem, még nem is végzett. Az a goromba Selley is künn ült az utcáson, észre se akart venni, pedig fája szive, ha lát. Nagyon búsol, hogy nem leszek az övé, de hát ő az oka (majdnem hihetetlen!) Mert nem kért meg annak idején. (Uram Isten! annak idején! hisz akkor még Selley hátugombolós nadrágot viselt.) Bezzeg nem fordított látat Malmosy ur. Szegény már oly régen szerelmes belém, de hát mért nem nyilatkozik? Nem is értem ezeket a férfiakat, olyan bátoralanok! hej ha én férfi volnék! A kaszinóból éppen akkor jött ki Hegyvéghy ur, mihelyt meglátott Malmosyval, mindjárt oda-jött. Csak látták volna, milyen mérgesen nézett Malmosyra, mintha szemével akarta volna keresztelészütni. Persze féltékeny, hanem úgy kell neki, ő is buzza ha lasztja a nyilatkozást, míg más el nem visz az orra elül. Mindketten karjukat ajánlották, de milyen vita lett abból, hogy kiét fogadjam el!? Majd hajba kaptak, még gorombaságot is mondtak egymásnak. Képzéjék, én hogy remegtem; de örültem is, olyan jól esik az, ha férfiak tusakodnak az ember miatt. Istenem, még párba is lehet belőle. Milyen regényes volna az! Ugy borzadok, ha rá gondolok, tán éppen most tanakodnak a választandó fegyverek és hely fölött . . . (vagy pedig egy pohár bor mellett jóízűen mulatnak rajtuk E megjegyzéseket hallgató tettek — hallgaton.) Visszafelé avval az unalmas Bányával találkoztam a postással. Az is bolondul utánam, de én ki nem állhatom. Kőváry ügyvédnek három levelet elküldött. Igen, Kőváry ur három levelet írt nekem Pestről, mindegyikben megkért, ez az utálatos Bányai féltékenységből egyet sem adott át, persze én nem válaszoltam s most szegény Kőváry kétségbeesésében — mást vett feleségül. Ugy sirtam, mikor megtudtam.

Nemi variációval így ismétlődött ez napról napra, nem kis mulatságra a községnek, mely természetesen szórul szóra megtudta Johanna tánt ezen referádját.

Akadtak ugyan néha humánusabb emberek, kik jóakarón figyelmeztették, hanem ezek jártak csak meg vele. Az ilyenről, ha nő volt, az egész község megtudta, hogy mennyire irigylí hódításait, ha férfi, azt meg sajnálta. Szegény! A féltékenység beszél belőle.

Lön azonban, hogy a kormányának vagy kinek atyai gondoskodásából huszárok jöttek a községbe. Egy egész század. Micsoda szép nap volt az! Magam is lelkesülök rajta. Mintha hallanám az iskolás gyerekek visítását, a patkók csattogását. Mintha most látnám a pitvarból visító parasztlányokat, menyecskéket, a fírháng mögül leskelődő úri fehérlépet, az irigykedve szájtattató legényeket, a fitymádódó, de a tiszturakra nem kevésbé irigylí ifurakat, s köztük a trombitászó mellett betyken masirozó katonákat.

Johanna az nap három körutat tett és a könyv I. három névvel gazdagodott.

Nem is nyugodott, míg el nem mondta a látotakat és hallottakat a szemközt lakó kis Jankának, a ki dacára a nevének, aranyos kis szöszke démon (gyilkol ugyan ő is, de nem férjet, hanem szivet.) Elmondta, milyen szép pörge bajsusok van a tiszt uraknak, milyen daliásan ülik a lovat, milyen karesuak, mily istenien pöng a sarkantyú, hát még a kardesürgés! Szóval egészen mások, mint a civil urak, ezekben semmi délcegség. Nem is érte, hogy tudott a különben végtelen bölcs Mindenható más férfit teremteni, mint tiszt urat. Különösen az a Gusztáv hadnagy! Milyen jól áll neki a kommandírozás, milyen elegáns a föllépése. Ezt meghódítja, ha török, ha szakad. De csak a kis Jankának vallja meg, nem szerető, ha más is megtudná. Szegény civil urak, megszakadna szivük.

Napok jöttek, napok mentek, de Gusztáv hadnagy ur nem igen akart Johanna tánt szemének varázshatalma előtt meghajolni s ha itt-ott össze is hozta vele a jó sors, oly hideg volt irányában, mintha például jégvermet csemegézett volna. Mi lehet az oka? Tanakodott magában Johanna, félnék talán? Huszártiszt és félnék! . . . Hja, a szerelem hatalma nagy! Bárhogy is történt, de a „haben” ez alkalommal messze mögötte maradt a „soll”-nak.

Lassanként kezdte észrevenni, hogy Gusztáv nagyon sokat jár Jankákhoz. (Ahá! gondolta magában, közeledik már, egy kicsit szemérmes, azért nem mer direkt hozzánk jönni.)

Naponként sétalovagolt az ablak alatt, bár mindig a tulsó ablakon járt a szeme. Persze, monogolizált Johanna, a férfi büszkeség nem akarja magát elárulni, de azért tudok amit tudok.

Egyszerre azonban megszakadtak a látogatások a szomszéd háznál. A községben olyasmit beszéltek, mintha Gusztáv ur megkérte volna Jankácska kezét, de a papa csak holmi fiskálisnak vagy doktornak szánta a lányát. Mert azoknál ha nem csurran, hát csöppen egy kis jövedelem, aztán szolidak, míg a tiszt urak! . . . stb. Jankának ellenkező nézetei voltak ugyan, köllött is neki afféle unalmas pörvesztő, vagy diplomával privilígiált emberölő! Milyen kedves ezekhez képest egy huszártiszt, kivált Gusztáv, de hát a papa kuruc ember és az ő szava dönt.

Johanna egy szót se hitt ebből a mende-mondából, hisz ő tudja legjobban, mért járt Gusztáv annyit Jankákhoz, hiszen majd kitudódik.

Es csakugyan Gusztáv ur rá néhány napra tiszteletét teszi Jankáknál, aki számított ugyan rá, de nem tudott hova lenni örömeiben (megmondta ő, hogy ez lesz a vége.) A látogatások egyre sürűbbek lettek, (természetesen gondolta és hirdette mindenfelé Johanna tánt.) Bántotta ugyan, hogy néha nagyon szótlan volt a hadnagy ur és mintha tanulmányozni akarta volna a szemközt ház stil-jét, egyre azt nézte (mindig az ablaknál ült) de hát édes Istenem, ország-világ tudja, hogy a mély érzelem nem bőbeszédű.

Jankácska is gyakrabban átlátogatott hozzá, persze olyankor, mikor a hadnagy ur már elment, mert a papa . . . Ugy eltudott üldögelni annál az ablaknál, melynél az előbb Gusztáv ült . . . Johanna tánt ilyenkor nem állhatta meg, hogy el ne mondja, mennyire sajnálja őt (mert ő jöszívű) nyugodjon meg sorsában, ki tehet arról, hogy Gusztáv mást szeret (itt boldogan sóhajtott.) Sohasem vette észre, mint csúztatja kezét Janka hirtelen az ablakvankos alá üresen, és mint húzza ki onnan levélkével terhelten, mely cselekmény után nemsokára távozott.

Egy alkalommal Johanna a szokottnál hallgatagabbnak és szórakoztatabbnak találta a hadnagy urat. Mintha kezét az ablakpárna alá dugta volna. (füresz passzió! gondolta magában.)

Midőn magára maradt, kíváncsian emelte föl a párnát és . . . „Szent Isten! egy levél tőle nekem! igen! Imádott Jankám! Mennyire szeret! Uram teremtem, szökní akar . . . ma éjfélkor a szomszéd községben vár a pap . . . biztosnak tartja atyám utólagos beleegyezését . . . hisz előlegesen is beleegyeztem. Igaza van, így regényesebb . . . Kedves Gusztávom, örökre, a siron túl is a tied vagyok . . . Sokáig meleg érzéssel nézte a levelet. Hah . . . valaki jó, hamar a vankos alá a levéllel, és csakugyan nyombra rá Janka lépett be. Görösök zokogással borult a vállára (t. i. Johanna) kérve kérte, ne ítélje el, ha holnap valami rettenetes hall felől, ő nem tehet róla. On az ész nem parancsolhat a szivnek és így tovább.

Szegény Janka azt hitte, a jó Johanna tánt teljesen megháborodott (egy kicsit azelőtt is megvolt.) Iparkodott úgy blindre vigasztalni jó istennel, szentekkel és más jámbor dolgokkal. Hasztalan, a jó tánti nem vigasztalódott, három-négy kendőt csúron vízzel könnyezett egyhuzamban. Látva, hogy nem boldogul vele, otthagya. Johanna rögtön beszüntette könnyeit, újra a levél olvasásában akart lelki vigaszt találni. Nagy ég, nincs a levél! Hova tűnhetett? talán Johanna? . . . lehetetlen. Vagy álmódott? Még lehetlenebb. De a levél nincs. A szél vitte az utcára? hisz a vankos alá tette, hátha mégis! de ott sincs. Valaki bizonyosan fölvette és megtudja az egész város . . . ejh holnap úgy is megtudná.

Három főtét holdvilágos éjszaka. Az óra rémesen kongja az éjfélt. Minden jó lélek dieséri az Urat és — alszik. Csak az utca elején hallatszik egy kocsin lassú, kísérteties zöreje. Mindig közelebb jó. Most megáll. Egy köpenybe burkolt titokzatos férfialak lép ki belőle és közeledik. A szemközt házak ablakai megnyílnak, szintén egy beburkolt, de női alak fejlődik ki belőlük. A férfialak odarohan az egyikhez és karjaiba zárja, a másik erre kétségbeesett sikolyt hallat: Gu-usztáv me egés-a-altál! . . . és ájultan omlik a kővé meredt férfiú karjai közé. A sikolyra ablakok nyílnak és fejek dugódnak ki, köztük a papáé is.

Másnap nagyon sok fúrsát összebeszéltek a községben, harmadnap megtudták, hogy Gusztáv és Janka jegyesek, negyednap pedig, hogy Johanna elhagyta őket hálátlanokat, keres magának oly vidéket, ahol van a férfiban lovagiasság és fogékonyaság a regényes iránt.

Zsuzsary József.

Ed
So
An
Ha
Me
Cs
Az
Fu
Az
Ké
Kit
S
Ha
Le
De
Ka
Ne
De
Ha
És
Vil
Ad
Hi
Min
A
Óri
Hej
Ha
Ped
Egy
Hol
Hol
Nev
Hog
Az
Láb
Hat
Hog
Meg
Vajj
Han
Mar
S n
Nem
Ott
A k
Elh
Bár
S b
Féle
A n
Kell
A p
Az
Hog
Hog
Mert
Kell
Seri
Ugy
Nem
Félr
Assz
Félr
Szer
A p
Az
Arra
Hát
Aztá
Ki e
Add
Nem
Mét
Ha
Mét
Ha
Törv
Kirá
És a
Utaz
Elve
Nótt
De a
Ki b
Már
Kock
Alm
Szer
Szege
Az é
Mig
Ugya
A sze
A sz
Valah

A perlekedő atyafiak.)

Irta: Dömötör Pál.

Édes atyámia! fogadd a tanácsot:
Soh'se perlekedjél, ha nincs igazságod.
Ámde az igazság nemcsak szóban, tettben:
Hanem írva is van a törvénykönyvekben,
Melyeket érteni nem ért minden ember,
Csak aki ösmerős jól ama könyvekkel,
Az, aki tanulta, míg más szántott, vetett,
Fúrt, faragott — és varrt csizmát, ködmönöket.
Azért nagy bajodban fogadd a tanácsot:
Kérdezd meg olyantól: van-e igazságod?
Kit való okosnak tartanak, ismernek —
S ami legfőbb: józan és becsületesnek.
Ha ez aztán így szól: »igazad van«, — rajta!
Legyen per, ha már az isten úgy akarta
De ha így szól: »hej! itt perelni mit sem ér,
Kár a papirosér', tintáér', stempliér'«.
Nem mondom, hogy ne jöjj rá gondolkodóba,
De ne törd a fejed rosszba, hanem jóba;
Ha Tamás vagy, újra jó embert keress fel,
És ne szövetkezzél gonosz emberekkel.
Világbolondító, becsületet örlő,
Adót nem fizető, mégis adót törölő,
Hivatalok körül leszkődő, ácsorgó,
Mint a macska: sima, mint a kutya: morgó,
A hatalom ellen lármázó embertől
Órizkedjél, mint a gonosz kísértettől.
Hej! jól tette volna, ha így tette volna,
Ha Rutaki János okosabb lett volna.
Pedig azt tartotta, hogy okos, azt hitte,
Egy pár diák szóval, hogy már sokra vitte.
Hol szedte, nem tudom, de bezzeg keverte,
Hol toldotta, hol meg a nyakát tekerte.
Nevetett, ki hallá, mert hát tudnivaló,
Hogy a tudománya: sem írás, sem szó,
Az ő tudománya: a dikics és kapta,
Lábszijjal szerezte, lábszija alatt kapta.

Hát Rutaki János nem úgy cselekedett,
Hogy keresett volna okos embereket,
Mégkérdezni tőlük: lehet-e majd nyerni?
Vajjon azt a dolgot lehet-e perelni?
Hanem az elsőnek, ki elriasztotta,
Már a tanultságát is kétségbe vonta.
S nem válogatott még a bölcsék, jók között,
Nem arhangyal, hanem keresett — ördögöt.
Ott kapta el éppen, vagyis őt az ördög,
A korcsmában, ahol sok léhűtő ödög.
Elhitette véle: szent az igazsága,
Bár 48 előtt halt el a nagybátyja,
S bár az örökségért lépést apja se tett:
Fele annak mégis az övé lehet;
A másik nagybátya, az apja testvére,
Kell, hogy azt kiadja, ha nem: per lesz vége.
A per vége pedig: testamentom, félre!
Az örökhagyónak vagyonát két részre!
. . . Hiába mondotta volt az a jó ember,
Hogy kár a tintáér', stempliér', mert nem nyer,
Hogy a jus elveszett örökre, végképpen,
Mert még ezernyolcszázötvenhárom- s négyben
Kellott vón' keresni, mint a törvény írja:
Senki azt fejből kiverni nem bírja
Ugy van! meg kell nyerni, mert a testamentom
Nem jól van csinálva, hamis firmamentom.
Félre tehát véle! félre most mindennel!
Asszonynyal, inassal, lábszijjal, dikicscel!
Félre még vele is: kicsi-kis lányával;
Szerető szívéen nőtt rózsabimbójával.

A per most az első, aztán a mesterség,
Az után kell járni, ez a kötelesség.
Arra kell most a pénz, ha nem a csizmákból,
Hát először egy kis darab föld árából,
Aztán az uzorás drága jóvoltából,
Ki eszik egy tálból, iszik egy pohárból.
Addig evett vele, addig ivott vele!
Nemsokára ráment egy kapás szölleje.

Mért is gyalogolna bőrért a városba?
Ha vasúton járhat a fővárosba!
Mért ülne a műhely szurtos odujában?
Ha ülhet miniszter előszobájában!
Törvénytől fel a királyi tábláig,
Királyi táblától fel a Kuriáig,
És a Kuriától fel a miniszterig
Utazgat, sétálgat, hej! nem egyszer pedig!
Elvesztette a pert, megint újra kezdte,
Nőtt a sok perköltség, folyt a nyertes zsebbe.
De az is kívánt ám jó jutalmat egyre,
Ki beugrasztotta ebbe a nagy perbe.
Már a házra is kezd nőni az adósság.
Kockára vetette kis családja sorsát,
Álmodott jövőjét kicsi-kis lányának,
Szerető szívéen nőtt rózsabimbójának . . .
Szegény kicsi-kis lány, gyönyörű virágszál!
Az édes apádtól de árván maradtál!
Míg ő egyre harcol nagy perpatvarával,
Ugyan, hogy is vagy te jó édes anyáddal?

A szegény jó asszony búsul, szomorkodik,
A szíve elszorul, könyje facsarodik,
Valahányszor gondol az édes urára,

*) Mutató a multkor ajánlott „Magyar Mesemondókból.“

Megbomlott voltára, pusztult vagyonára,
Valahányszor gondol a szegény leányra,
Dús hozomány helyett a sok adósságra.

Hanem a kis lánynak nagy ám az ő lelke!
Vigasztalja anyját amint csak tehet.
Hogy: ne szomorkodjék, nem veszett el minden,
Majd jobbra fordítja sorsukat az isten.
Aztán ha úgy lesz is, ha másképp nem lehet,
Ha a nyomorúság üldöz és fenyeget,
Hogyha már mindenki elfordul is tőlük:
Földönfutó koldus még se lesz belőlük;
Mégküzd ő a sorssal teljes erejével,
Hű gyermek-szívével, dolgos két kezével.

Hanem a kis lánynak hamis a zuzája,
Mit szíve még érzett, nem mondotta szája.
Hej! dehogyan mondotta, mi köti még ide,
Hogy az egy szerető jó legénynek szíve.
Hogy van még egy kapocs, mi őt visszatartja:
Az ő édes-kedves szeretője karja.
Hogy miért nem mondja: menjenek el innen,
Ahol nyugodalmuk, békességük nincsen,
Nem mondja: másutt küzd ifju erejével.
Hű gyermek-szívével, dolgos két kezével.

És ki az a legény, ki őt ide húzza?
Csitt! apja se tudja, csitt! anyja se tudja.
Még a holdvilág is elbukik, ha látja,
Hogy húzódnak meg a pitvar ajtajába.
Pedig ha kinézne a felhőkből éppen
S odavilágítana nagy kerek képében,
Az egész Kis-Csávoly azt mondaná rája:
Ez Rutaki József, Pista unokája!

Rutaki Józsefnek az ő unokája?
Hogy elállna rá a világ szemé-szája!
Rutaki Józsefnek, a gazdag embernek,
Akit faluszerte hej! de irigyelnek!
Kit unokaöccse nagyban üldöz perrel,
Szörnyű nagy haraggal, nagy veszedelemmel,
S ki a nagy haragra egyre mondogatja:
Bolond az a János, hogy vesztét akarja.

Már bizony ez úgy van. Örzsikének apja,
Pistának pedig az édes öregapja
A mig perlekednek, a mig civakodnak
Ők a kis ajtóban szépen csókolóznak.
Csókolózni — mernek, de szólni nem mernek,
Hogy mernének a két haragos embernek?
Még édes anyjoknak sem merik mondani;
Elárulnak őket az anya jajjai.

De az idő fordult, vagyis a gőzkocsi,
Mely az utast és hirt ide-oda viszi.
Megérkezett egy nap Rutaki Jánossal.
Jött ez a per végső hírével, de rosszal:
»Elvesztett az végkép! oda-oda minden!
Nincsen itt igazság a földön, már nincsen!
Lehajtotta fejét búsan a tőkére,
Hol verte a kaptát, hol a bőrt kimérte.
Odasimult hozzá felesége, lánya,
Mint a repkény simul a magános fára.

Hát akkor kinyitott a szoba ajtója,
Rutaki József volt annak kinyitója.
A Pista fiúval lépett be csendesen,
Nagy bújokban azok nem vették észre sem.
Odalépett s mondá: »János öcsém im lásd:
Amit úgy kívántál: elhoztam az írást
Vagyonom teléről, — de mégis nem neked:
Vegye azt át tőlem egyetlen gyermeked.
Te neked nem adom, mert te azt elverned,
No, nem a korcsmában, hanem elperelnéd.
Perlekednél rajta, ha nem éppen másért:
Argyus királylyal a tündérországerért.
Hanem a kis lányod megbecsülni fogja,
Pista unokámnak lesz reája gondja.
Faggattam őt soká, meg is mondta végre,
Mi az ő szívének az ő betegsége.
Meggyógyitom, ha adsz orvosságot rája:
Mégkérem a lányod unokám számára.«

Most Rutaki János fölkel, felé indul —
S az alpörösének karjai közé hull.
És a fölpörösnek kedves Örzsikéje
Odasimul szépen Pista kebelére.

S mit az idő elvett a törvéynél fogva,
A forduló idő szépen visszahozta,
De nem perpatvarral, hanem szeretettel.
Okult Kis-Csávolyban rajta minden ember.

Naptár.

December

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
31 Pént.	Szilveszter	Szilveszter	19 Bonitác vt.
1 Szom	Kiskaracson	Ujev napja	20 Ignác vt.
2 Vas	B Makár apát	B Abel	21 E Julianna sz
27 Hétfő	Genovéva sz.	Enok	22 Anasztázia
28 Kedd	Titus pk.	Lóth	23 Krét. 10 vt.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTTÉR.)*

A mohai **ÁGNES** savanyúvíz
folytonos használata mint
IVÓ-VÍZ
járványos betegségek
alkalmával kitűnő szolgálatot tesz.
Friss töltésben kapható:
minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és
12-12 vendéglőkben.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

575. szám.

b. v. 1886.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tekintetes kir. járásbíróság 4984. számú végzése által König Ferenc apatini lakos végrehajtató javára Leibl Ferenc szótai lakos ellen 500 frt tőke, ennek 1885. évi március hó 1-5-ö napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 43 frt 23 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1276 frtra becsült 4 ló, két kocsi, 2 rézkazán, nyomtató gép, 14 akó bor és 13 öl fából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 5082/1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Szóntán alperes lakásában leendő eszközzésére 1887. évi január hó 15-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1886. évi december hó 28-án.

Oláh János,
kir. bir. v. hajtó.

1125. szám.

b. v. 1886.

Árverési hirdetmény.

A zombori tekintetes kir. járásbíróság 1886. évi 7720. számú végzése folytán alulirt bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, miszerint vagyombukott Theodorovits Constantin csódtömegéhez tartozó 1042 frt 39 krajny könyvbéli követelések 1887. évi január hó 7-én d. e. 11 órakor Zomborban dr. Bruck Armin ügyvéd mint csódtömeggondnok irodájában (Iskola-utca Falcione-féle házban) nyilvános árverés útján elfognak adatni.

Venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, miszerint a vételár az árverés alkalmával azonnal készpénzben fizetendő le.

Kelt Zomborban, 1886. évi dec. hó 28-án.

Cservenka Lajos
k. b. végrehajtó.

1255. szám.

1886.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíróság 3824./1886. számú végzése által a zombori kereskedelmi és iparbank javára Weisz János sztanisicsi lakos ellen 320 frt tőke, ennek 1884. évi május hó 24-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 24 frt 80 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 491 frt 30 kr-ra becsült lovak, gabona és butorneműekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 8415/1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Sztanisicson a község házában leendő eszközzésére 1887-ik évi január hó 8-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1886. évi december hó 24-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Pályázat.

Temerin község jegyzői hivatalában egy a jegyzői pályára lépő fiatal ember, ki a törvényben előírt iskolai tanulmányait befejezte, fizetés nélküli gyakornokul azonnal felvétetik.

Megjegyeztetik, hogy ezen község jegyzői hivatalából már számosan kerültek ki oly egyének, kik a jegyzői hivatal elviselésére nézve a szigorló bizottság által képesítve lettek.

Temerin, 1886. december 23.

Lakatos Péter, Ivanits János,
jegyző. 3-1 törv. bíró.

8876. szám.

tkvi 1886.

Árverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szilágyi Mór ügyvéd zombori lakos végrehajthatónak Velechner Mátyás sztanisiesi lakos végrehajtható elleni 20 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtható ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Sztanisicson fekvő, a sztanisiesi 1755. sz. tjkvben Velechner Mátyás és neje Kolár Erzsébet nevében álló A. I. 322/a hr. 1003 ö. i. sz. ház és 92 ö. beltelekre az árverést 400 frtban ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi február hó 28-ik napján délután 9 órakor Sztanisics községében megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 40 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1886. évi november hó 4-én.

A zombori kir. törvényszék mint telegkönyvi hatóság.

1325. sz.
kig. 1886.

Pályázat.

Leköszönés folytán üresedésbe jött a befolyandó végrehajtható díjakon felül évi 300 frt fizetéssel egybekötött községi adóvégrehajtható állomás betöltésére nézve, a községi képviselő testületnek f. é. szeptember hó 24-én hozott határozata folytán ezennel pályázat nyitattik, felhivatnak a pályázni óhajtok, hogy a jegyzői vagy érettségi vizsga letételét és az adóvégrehajtható körüli teendőkből jártasságukat igazoló valamint erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket f. é. december hó végéig előírt előjárásnál benyujtsák.

Torzán, 1886. évi december 18-án.

Schmausz Ferenc, Schik Miklós,
jegyző. 3-2 bíró.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh megye zsabylai járás Goszpodince községben üresedésben levő orvosi állomásra pályázat nyitattik.

Pályázók felhivatnak, hogy az 1871. évi XVIII. t. c. 143. §-a értelmében felszerelendő kérvényeiket, melyben a szerb nyelv tudása is igazolandó, 1887. évi január hó 15-ig ezen szolgabíróságnál nyujtsák be.

A javadalmazás következő:

1. Évi készpénz fizetés 600 frt.
2. Évi lakbér 100 frt.
3. Nappali és éjjeli látogatási díj 20 kr.
4. Halottkemi teendőért 20 kr.

Zsablyán, 1886. évi december hó 10-én.

Horváth György,
szolgabíró.

3-3

Hirdetmény.

Az I. Rigicai segélyszövetkezet ezennel közhírré teszi, miszerint az I. ciklus öt évi időtartama lejárván, felszámolást tart; minél fogva a ker. törvény 249. §-a értelmében felhív minden hitelezőt, hogy követelését a szövetkezettel szemben hat hó alatt, vagyis 1887-iki január 1-étől június 30-ikáig érvényesítse.

Rigica, 1886. december 18-án.

2-1

Az igazgatóság.

8897. sz.

tkvi 1886.

Árverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szilágyi Mór ügyvéd zombori lakos végrehajthatónak Galeta Simon és neje Sz. Babits Katalin végrehajtható elleni 50 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtható ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 2167. sz. tjkvben alperesek nevében álló A. † (6489-6491) hr. 394 ö. i. sz. ház és 311⁴/₆ ö. beltelekre és pedig a C. 5. sorsz. a Babits Gábor javára bekelezett haszonélvezeti jog épségben tartása mellett az árverést 720 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi március hó 2-ik napján délután 9 órakor ezen kir. telegkönyvi hatóságnál a kiküldött hivatalos helyiségében megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 72 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1886. évi november hó 11-én.

A zombori kir. törvényszék mint telegkönyvi hatóság.

2329. sz.

1886.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye Kernyaja községében egy képesített kertész azonnal alkalmazást nyerhet.

Felhivatnak ennél fogva a pályázni óhajtok, miszerint ezen állás elnyeréséért Kernyaja község elöljáróságához levélileg vagy pedig személyesen forduljanak.

Kernyaja, 1886. december hó 18-án.

3-3

Az elöljáróság.

18 hold első minőségű szántóföld a vinkovcei (Slavonia) vasuti állomás közelében eladó. Venni kívánók forduljanak

Zimmer P.

3-3

Eszék, Felsőváros.

Ujévi ajándékok.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy a **Testory-féle** kőbányai majolika-, fém- és lámpaáru-gyár dús lerakatait megkaptuk és ennek rendkívüli szép gyártmányát szabott gyári áron elárusítjuk, melynek megtekintésére a nagyérdemű közönséget meghívjuk.

Ajánljuk egyúttal jól berendezett raktárunkat **díszmű, norinbergi és rövidárukban** alkalmi ajándékol férfiak és nők számára.

Gyermekjátékok, u. m.: **bábuk, hintázó lovak, társasjátékok, karácsonyfa díszek** nagy választékban.

Illatszerek, Leichner és hatyú rizspor, Houson-féle ibolyaszappan, Bonbonierek és csinos legyezők.

A midőn magunkat a n. é. közönség jóakarataiba ajánljuk

vagyunk teljes tisztelettel

STEIN ÉS ENGEL.

Gyermekjátékok.

SCHÖN ADOLF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS ZENEMŰKERESKEDÉSE.

ÚJÉVI AJÁNDÉKOK

a legnagyobb választékban jutányos árak mellett nálam kaphatók, nevezetesen:

imakönyvek, díszművek, emlékkönyvek, ifjúsági iratok, képeskönyvek és Fröbel-féle társasjátékok

kicsinyek és nagyok számára,

a legujabb zeneművek, diszlevélpapírok, mindennemű író-, rajz- és festőszerek, iskolatáskák, tollkések, valamint díszes albumok, elegáns pénz- és szivar-tárcák.

Végül bátor vagyok a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni

pompás francia izlésű selyemvirágokkal díszített képkereteimre

és magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradok a legmélyebb tisztelettel

Zombor, 1886. december hóban.

SCHÖN ADOLF.